

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Pedagogická fakulta
Katedra českého jazyka a literatury

EVA MÁCHOVÁ

III. ročník – prezenční studium

Obor: Český jazyk a literatura se zaměřením na vzdělávání a anglický jazyk se zaměřením
na vzdělávání

**Možnosti interpretace textů Terezy Boučkové ve výuce českého
jazyka a literatury na 2. stupni ZŠ**

Bakalářská práce

Vedoucí práce: Mgr. Kateřina Ďoubalová, Ph.D.

Olomouc 2013

Prohlašuji, že jsem předloženou bakalářskou práci vypracovala samostatně za použití citovaných zdrojů a literatury, které jsou uvedeny v závěru práce.

V Olomouci dne 14. 4. 2013

.....

vlastnoruční podpis

Děkuji vedoucí práce Mgr. Kateřině Ďoubalové, Ph.D. za odborné vedení, ochotu poradit a cenné připomínky. V neposlední řadě děkuji také mým nejbližším za podporu během psaní práce.

OBSAH

ÚVOD	5
1 TEREZA BOUČKOVÁ	7
1.1 ŽIVOT	7
1.2 DÍLO	11
2 INDIÁNSKÝ BĚH	14
2.1 ANALÝZA KNIHY	14
2.2 MOŽNOSTI INTERPRETACE TEXTŮ VE VÝUCE	24
3 KŘEPELICE	25
3.1 ANALÝZA KNIHY	25
3.2 MOŽNOSTI INTERPRETACE TEXTŮ VE VÝUCE	33
4 KDYŽ MILUJETE MUŽE	34
4.1 ANALÝZA KNIHY	34
4.2 MOŽNOSTI INTERPRETACE TEXTŮ VE VÝUCE	40
5 KRÁKORÁM	41
5.1 ANALÝZA KNIHY	41
5.2 MOŽNOSTI INTERPRETACE TEXTŮ VE VÝUCE	48
6 ROK KOHOUTA	49
6.1 ANALÝZA KNIHY	49
6.2 MOŽNOSTI INTERPRETACE TEXTŮ VE VÝUCE	57
7 PRACOVNÍ LISTY	58
JAZYKOVÁ ČÁST	60
LITERÁRNÍ ČÁST	63
SLOHOVÁ ČÁST	65
SPRÁVNÉ ŘEŠENÍ ÚLOH.....	67
INTERPRETACE TEXTU	71
8 ZÁVĚR	82
9 POUŽITÁ LITERATURA	83
PRAMENY	83
LITERATURA	83
ANOTACE	85

ÚVOD

Bakalářská práce se zabývá texty současné spisovatelky Terezy Boučkové a možnostmi jejich využití v hodinách českého jazyka a literatury na druhém stupni základní školy.

Tereza Boučková čerpá z vlastních životních zkušeností a zážitků, příběhy tedy nepostrádají autentičnost a dokumentárnost doby, ve které vyrůstala. Zaměříme se na tematickou a motivickou analýzu s ohledem na uplatnění textů ve výuce. Přihlédneme také k tomu, že texty Terezy Boučkové nejsou primárně určeny čtenářům dětského a adolescentního věku.

V první kapitole práce se seznamujeme s životem a dílem Terezy Boučkové. Zaměřujeme se na kulturní, politické i rodinné události, které ovlivnily nejen její tvorbu, ale také životní směřování. Informačními zdroji pro tuto kapitolu jsou slovníky spisovatelů, memoáry a úryvky z televizních a časopiseckých rozhovorů s autorkou.

Tereza Boučková do dnešního dne napsala pět próz, dvě knihy fejetonů, dva filmové scénáře a dvě divadelní adaptace. My se zaměříme na rozbor próz *Indiánský běh*, *Křepelice*, *Když milujete muže*, *Krákorám* a *Rok kohouta*.

Tématem, které je v prózách Terezy Boučkové zastoupeno nejvýrazněji, je „rodina“. Toto téma je v pojetí Boučkové značně problematické, neboť rodinné vztahy zachycené v jejím díle jsou nestandardní. Jedná se především o fungování rodiny s adoptovanými dětmi jiného etnika, problematický vztah dětí a (nepřítomného) otce, život rodiny v podmínkách disentu v období tzv. normalizace.

Úryvky textů z knih Terezy Boučkové jsme vybrali tak, abychom v každém z nich obsáhli jinou rodinnou problematiku. Setkáváme se zde s tématy, jako jsou adopce, nevěra, rasismus, rozvod, interrupce, mezigenerační vztahy, těžká nemoc, drogová závislost a mnoha dalšími. Srovnáváme analýzu knih Terezy Boučkové v diplomové práci Jany Behanové¹, pokud jsou její východiska rozdílná či neúplná, snažíme se je doplnit a zdůvodnit.

Každou analýzu knihy doplňují ukázky z ní, na nichž můžeme demonstrovat daný jev. Najdeme je v praktické části práce, v kapitole sedm. Každý arch se skládá ze tří až čtyř úryvků textů z dané knihy a vztahuje se k tématu rodiny. Pracovní listy mohou sloužit jako pojítko mezi literární, rodinnou a občanskou výchovou, přičemž nezůstane opomenuto také procvičení vyjadřovacích schopností žáků a umění reagovat na příspěvky spolužáků.

---

¹ BEHANCOVÁ, Jana. *Motiv rodiny v díle Terezy Boučkové* (diplomová práce). Olomouc: 2012.

Důležitým prvkem je také nenásilné seznámení se s rukopisem Terezy Boučkové a s tématy, která se objevují v jejích knihách. Prostřednictvím autobiografických prvků v ukázkách může být žákům přiblížena také samotná osobnost autorky. V návaznosti na ni můžeme rovněž zabrousit do oblasti historie naší země v druhé polovině dvacátého století.

Praktickou část bakalářské práce tvoří pracovní listy zaměřené na mluvnickou, literární a slohovou výchovu, které jsou doplněny pokyny k jejich vypracování a závěrečným vyhodnocením správných odpovědí.

V závěru se věnujeme shrnutí dosažených cílů a významu práce. Následuje seznam všech použitých zdrojů informací.

1 TEREZA BOUČKOVÁ

Tereza Boučková je česká spisovatelka, scénáristka a publicistka.² Patří k nejvýraznějším českým spisovatelským osobnostem 90. let, je známa jako autorka próz ztvárňujících životní úděly současných žen.³

1.1 Život

Tereza Boučková se narodila 24. května 1957 v Praze Anně (rozené Cornové) a Pavlovi (*1928) Kohoutovým jako nejmladší ze tří dětí. Otec byl známý spisovatel, dramatik a beletrista, matka asistentka režie v České televizi.

Pavlu Kohoutovi krátce před sňatkem s Annou ztroskotalo první manželství s herečkou Alenou Vránovou, a to z důvodu její nevěry. Ani druhé manželství však nebylo ideální. *„Na rozdíl od Aleny Vránové byla Anna ochotná jít životem „spolu“, svého muže si vážila a snažila se mu ve všem vyhovět; v jeho očích však nebyla tak silnou osobností jako on, což mělo skoro od počátku za následek, že ji bral za slabšího a obtížnějšího partnera, se kterým je sice možné vést praktický život, o němž však není možné snít – a který ho s jeho složitým vnitřním životem vlastně nemůže pochopit. Nelze říci, že by se Anna nesnažila – i když nepřistoupila na Kohoutovo naléhání (z prvních let manželství), aby vstoupila do KSČ, navštěvovala VUML nebo aby se jako manželka perspektivního komunistického básníka dala zaměstnat jako jeřábnice v smíchovské Tatrovce. Problém byl v tom, že její muž nebyl rodinný typ.“*⁴

Kohout trávil mnoho času mimo domov a dětem se příliš nevěnoval. *„Nikdy si nezvykl trávit s dětmi zbytečně mnoho času; spíš se choval tak, že záhy pochopily, že práci a společenským stykům je v jeho životě vyhrazeno první místo a ony přijdou na řadu až pak; například nejmladší Tereza si otce vůbec nezapamatovala jako člověka, který žil s rodinou v společné domácnosti.“*⁵ Navenek se manželství jevilo jako fungující. Kohout také občas děti s sebou vzal do společnosti, většinou ale jen proto, aby se jimi pochlubil. Takové situace však nebyly časté.

---

² Tereza Boučková. In: Wikipedie: Otevřená encyklopedie [online]. 2001 [cit. 2013-04-04]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Tereza_Bou%C4%8Dkov%C3%A1

³ MENCLOVÁ, Věra a kol. *Slovník českých spisovatelů. 1. vyd. Praha: Libri, 2000. s.103. ISBN 80-7277-007-1.*

⁴ KOSATÍK, Pavel. *Fenomén Kohout. 1. vyd. Praha: Paseka, 2001. s. 149. ISBN 80-7185-372-0.*

⁵ Tamtéž, s. 149.

Otec tedy brzy od rodiny odešel a navázal nové známosti, nejprve s herečkou Annou Dítětovou (tento vztah po několika měsících Anna proti Kohoutově vůli ukončuje), v roce 1965 se potřetí oženil se scénáristkou Jelenou Mašínovou.

Terezin bratr Ondřej (*1953) se věnuje výtvarnému umění, působí jako scénograf a malíř v Rakousku. „*Bratr divadelní scénografii taktak dokončil, pak ho ale nikde nevzali a hrozil mu paragraf o příživnictví. (...) Bratra vyhodili i od mytí oken. Jenže pak hrozila vojna a on začal mít strach, že se mu tam něco stane. Režim v těch letech na všechny, kdo se nepodvolili, strašně zuřil. Nakonec se tedy vystěhoval se ženou a synem do Rakouska.*“⁶ Sestra (*1954) žije ve Švýcarsku. „*Zůstala jsem tu s mámou sama, naše rodina se totálně rozpadla. Jedenáct let jsme sestru, bratra ani jejich rodiny neviděly, protože jsme ani jedna neměly pas.*“⁷

Po ukončení základní devítileté školy Terezu jako dceru spisovatele Kohouta nepřijali na gymnázium, proto studovala ekonomickou školu. „*Šok přišel, když mě kvůli otci nevzali na gymnázium. Mně to přišlo strašlivě nespravedlivé, protože otec s námi už léta nežil a nijak se o nás nezajímal. Vůbec jsem nechápala, za co mám pykat.*“⁸ V pololetí však přestoupila na Akademické gymnázium ve Štěpánské ulici v Praze, kde roku 1976 úspěšně odmaturovala. Z politických důvodů jí však bylo další studium znemožněno. Mohla se vzdělávat pouze soukromě v jazykové škole, kde složila státní zkoušku z anglického jazyka. Navštěvovala také přednášky tzv. bytových univerzit. Několikrát usilovala o přijetí na Divadelní fakultu Akademie múzických umění (DAMU), obor herectví, avšak z politických důvodů nemohla být přijata. „*Nám, Kohoutovým dětem, se třeba velmi snažil pomoci člověk, který se evidentně zaprodal režimu, režisér Evžen Sokolovský. Hodně se přimlouval za bráchu, aby ho nechali na DAMU dostudovat, přimlouval se za i mě a za sestru, abychom se na DAMU dostaly. Ona na dramaturgii, já na herectví.*“⁹

Spolu s Vlastou Chramostovou, otcem Pavlem Kohoutem, Pavlem Landovským a Vlastimilem Třešňákem se účastnila projektu disidentského Bytového divadla, hrála v inscenaci otcovy adaptace Shakespearova *Macbetha* pod názvem *Play Macbeth*. „*Během roku 1977 a také v roce následujícím došlo i k nečekanému a pro všechny příjemnému sblížení s jeho (pozn. Kohoutovými) dětmi, především s nejmladší dcerou Terezou,*

---

⁶ BRAUNOVÁ, Dana. *Spisovatelka Tereza Boučková: S tátou neúčtuju*. In: Novinky.cz [online]. 23. 12. 2009 [cit. 2013-04-01]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zena/styl/187607-spisovatelka-tereza-bouckova-s-tatouneuctuju.html>.

⁷ Tamtéž.

⁸ Tamtéž.

⁹ Tamtéž.

v jejichž očích otec-chartista vyrostl do hrdinské podoby – takže se rozhodla k tomu, co by ji před pár lety nenapadlo, totiž kráčet v jeho stopách: ráda přijala otcovo pozvání účinkovat v chystané adaptaci bytového *Macbetha* a do jisté míry se během zkoušek s otcem sblížila.“¹⁰ Hra byla také před Kohoutovým odchodem do Rakouska zfilmována a později uvedena rakouskou televizí ORF.¹¹

Ve dvaceti letech podepsala v bytě Vlasty Chramostové Chartu 77 a poté vystřídala mnoho příležitostných podřadných zaměstnání – pracovala jako uklízečka, poštovní doručovatelka, balička gramofonových desek či domovnice. „*Ta představa, že takhle strávím celý život, mě ničila. Cítila jsem, že mám v sobě větší talent.*“¹² Práci uklízečky Tereza komentuje takto: „*To mě zas tak vnitřně neuspokojovalo, musím říct, že jsem se tam nerealizovala v té práci. Dělal jsem to deset let.*“¹³ Podle svých slov podepsala Tereza Boučková Chartu 77 ze dvou důvodů: jednak jí připadalo skvělé, že někdo vyvíjí aktivitu proti režimu, jednak proto, že chtěla mít problémy kvůli sobě, ne kvůli někomu jinému, jak tomu bylo dosud.¹⁴

Roku 1979 získala půlroční výjezdní doložku, aby mohla vycestovat za otcem do Vídně, který v té době legálně pobýval v zahraničí. „*Setkání skončilo roztržkou, Kohout se totiž obával, že dcera chce emigrovat a stát se na něm finančně závislou, po jejím návratu do republiky ustaly i jejich korespondenční kontakty. Na jaře 1980 mu Tereza napsala dopis, v němž se s ním jako s člověkem rozešla, později mu ještě vyčetla, že nepomohl její matce, když to potřebovala.*“¹⁵ Pobývala u sestry ve Švýcarsku a navštívila také za finanční podpory Václava Havla Ameriku, což se stalo předmětem sporu mezi Havlem a Kohoutem.¹⁶ Měla možnost zůstat v emigraci, rozhodla se však pro návrat do vlasti a do roku 1990 jí byla jakákoli další cesta do ciziny znemožněna.

---

¹⁰ KOSATÍK, Pavel. *Fenomén Kohout*. 1. vyd. Praha: Paseka, 2001. s. 335. ISBN 80-7185-372-0.

¹¹ Tamtéž, s. 343.

¹² Ženy Charty 77: Tereza Boučková. ivysílání [online]. 12. 12. 2011 [cit. 2013-04-01]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10114412382-zeny-charty-77/206562264000002/>. 5:22-5:32.

¹³ Posezení s Janem Burianem a Terezou Boučkovou. In: ivysílání [online]. 19. 10. 2012 [cit. 2013-04-04]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1024361250-posezeni-s-janem-burianem/>. 2:24-2:34.

¹⁴ Ženy Charty 77: Tereza Boučková. ivysílání [online]. 12. 12. 2011 [cit. 2013-04-01]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10114412382-zeny-charty-77/206562264000002/>. 2:55-3:45.

¹⁵ KOSATÍK, Pavel. *Fenomén Kohout*. 1. vyd. Praha: Paseka, 2001. s. 366. ISBN 80-7185-372-0.

¹⁶ Tamtéž, s. 381.

„Dřívější nenávisť státních orgánů k jejímu otci se nyní přenesla na ni.“¹⁷ Jedinou možností bylo vystěhování se navždy, to však odmítla.¹⁸

V roce 1985 se po prvním krátkém manželství podruhé vdala za Ing. Jiřího Boučka (za svědka jí šla v obou případech Vlasta Chramostová), s nímž se odstěhovala z Prahy do osady Záhrabská v obci Svatý Jan pod Skalou do chaty po prarodičích. „*To byla taková moje emigrace.*“¹⁹ Tereza dvakrát potratila a byla jí diagnostikována sterilita I. stupně, proto v roce 1988 adoptovala s manželem prvního syna Dominika, rok nato druhého, Mariána, oba romského původu. V roce 1991 se manželům narodil vlastní syn Vínček. První okamžiky po adopci popisuje takto: „*Ty děti jsou tím strašně poznamenaný. Přestože jim bylo jedenáct měsíců, tak byly hrozně hysterický, když jsem je dostala, strašně zoufale se ke mně upínali, takže vopravdu jsem nemohla udělat ani krok vod nich. V noci strašně brečeli, nesměl na ně nikdo cizí sáhnout, když už mě teda pojali za svého člověka, voni se na mě fixovali.*“²⁰

Od roku 1988 se Tereza Boučková začíná objevovat v literatuře.²¹ Intenzivně se věnuje také publicistice (Respekt, Lidové noviny, Mladá fronta DNES, Právo, Hospodářské noviny).^{22 23} Roku 2001 se stala členkou Českého centra mezinárodního PEN klubu, celosvětového sdružení spisovatelů. Zde působila do roku 2007.²⁴ Zajímá se také o životní prostředí, podporuje Hnutí DUHA a Děti Země. V roce 2004 neúspěšně kandidovala v Evropských volbách za Stranu zelených.²⁵

Od roku 2003 účinkuje spolu s písničkářem Bedřichem Ludvíkem (*1953) v autorských písňových recitálech, které jsou doprovázeny autorským čtením.²⁶

---

¹⁷ KOSATÍK, Pavel. *Fenomén Kohout*. 1. vyd. Praha: Paseka, 2001. s. 367. ISBN 80-7185-372-0.

¹⁸ PECHÁČKOVÁ, Marcela. *Marnost dvaceti let – rozhovor s Terezou Boučkovou*. In: AZ RODINA.cz [online]. 28. 8. 2008 [cit. 2013-04-01]. Dostupné z: <http://www.azrodina.cz/2593-marnost-dvaceti-let-rozhovor-s-terezou-bouckovou>.

¹⁹ Ženy Charty 77: Tereza Boučková. ivysílání [online]. 12. 12. 2011 [cit. 2013-04-01]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10114412382-zeny-charty-77/206562264000002/>. 11:44-11:49.

²⁰ Posezení s Janem Burianem a Terezou Boučkovou. In: ivysílání [online]. 19. 10. 2012 [cit. 2013-04-04]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1024361250-posezeni-s-janem-burianem/>. 14:25-14:55.

²¹ MENCLOVÁ, Věra a kol. *Slovník českých spisovatelů*. 1. vyd. Praha: Libri, 2000. s. 103. ISBN 80-7277-007-1.

²² ŠTASTNÝ, Radko. *Čeští spisovatelé deseti století*. 1. vyd. Praha: HQ Kontakt, 2001. s. 31. ISBN 80-903071-0-8.

²³ Tereza Boučková. In: BROŽOVÁ, Věra. *Slovník české literatury po roce 1945* [online]. 1998, 2008 [cit. 2013-04-01]. Dostupné z: <http://www.slovníkceskeliteratury.cz/showContent.jsp?docId=677>.

²⁴ Tamtéž.

²⁵ *Tereza Boučková*. In: Wikipedie: Otevřená encyklopedie [online]. 2001 [cit. 2013-04-04]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Tereza_Bou%C4%8Dkov%C3%A1.

²⁶ Tereza Boučková. In: BROŽOVÁ, Věra. *Slovník české literatury po roce 1945* [online]. 1998, 2008 [cit. 2013-04-01]. Dostupné z: <http://www.slovníkceskeliteratury.cz/showContent.jsp?docId=677>.

1.2 Dílo

Ve svém díle čerpá Tereza Boučková především z osobních zážitků. Její prózy se zpětně vracejí k prožitým autentickým rodinným a osobním událostem, na něž nazírá s humorem a ironií. Osobní zážitky prokládá politickým děním, šokuje přímočarostí výpovědi.²⁷

Otevřenost, s níž hodnotí citová traumata ovlivňující životy hrdinek, je pro ni typická, stejně jako zkratkovitost, ironický nadhled, lakonické autorské komentáře a ostré „filmové“ stříhy.²⁸ „*Mě ten ženskej úděl samozřejmě zajímá, protože jsem žila v rozvedeném manželství, byly jsme samy s mámou a viděla jsem, jak je to těžký a prostě tohleto mě přitahuje – jako nějak to vidět a popsat z toho pohledu ženský. Ale myslím si, že z jinýho pohledu to stejně psát nemůžu.*“²⁹ Na otázku, jaký vztah má vztah k feminismu, Boučková odpovídá: „*Žádněj. Mě to nezajímá. Já si myslím, že feministky jsou ženský, které prostě neuspěly ve svejch vztazích k chlapům. Jinak si to nedovedu vysvětlit.*“³⁰

Její první dílo, novela *Indiánský běh*, byla poprvé publikována roku 1988 samizdatově v *Edici Expedice*, poté v samizdatových periodikách *Revolver Revue* (1988) a *Host* (1989), ukázky z ní se objevily také v dánském sborníku *Prags born* (Kodaň 1989).³¹ V této autobiograficky laděné próze se vyrovnává s obdobím dětství a dospívání, které poznamenala nepřítomnost otce a vztah k němu.³² „*Nezáviděníhodná situace byla v jejím případě zkomplikována ještě skutečností, že záletným rodičem byl spisovatel a disident Pavel Kohout, zde přezdívaný Indián, jehož protirežimní angažovanost silně omezovala dceřiny možnosti seberealizace.*“³³ Později byla novela přeložena do několika dalších jazyků (němčina, holandština, maďarština, finština). Za tuto knihu obdržela Tereza Boučková v roce 1990 cenu Jiřího Ortena za nejlepší prvotinu roku a stala se bestsellerem.³⁴

---

²⁷ JANOUŠEK, Pavel a kol. *Slovník českých spisovatelů od roku 1945*. 1. vyd. Praha: BRÁNA, 1995. s. 65. ISBN 80-7243-040-8.

²⁸ MENCLOVÁ, Věra a kol. *Slovník českých spisovatelů*. 1. vyd. Praha: Libri, 2000. s. 103. ISBN 80-7277-007-1.

²⁹ Posezení s Janem Burianem a Terezou Boučkovou. In: ivysílání [online]. 19. 10. 2012 [cit. 2013-04-04]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1024361250-posezeni-s-janem-burianem/>. 4:54-5:13.

³⁰ Tamtéž, 5:23-5:37.

³¹ Tereza Boučková. In: BROŽOVÁ, Věra. *Slovník české literatury po roce 1945* [online]. 1998, 2008 [cit. 2013-04-01]. Dostupné z: <http://www.slovníkceskeliteratury.cz/showContent.jsp?docId=677>.

³² MENCLOVÁ, Věra a kol. *Slovník českých spisovatelů*. 1. vyd. Praha: Libri, 2000. s.103. ISBN 80-7277-007-1.

³³ MACHALA, Lubomír. *Literární bludiště*. 1. vyd. Praha: Brána, 2001, s. 95. ISBN 80-7243-139-0.

³⁴ KOSATÍK, Pavel. *Fenomén Kohout*. 1. vyd. Praha: Paseka, 2001. s. 393. ISBN 80-7185-372-0.

Prózy *Žena z okolí Týru a Končiny štěstí, končiny ticha* byly otištěny před jejich knižním vydáním časopisy *Tvorba* a *Slovo nejen pro muže*.³⁵

Problémem manželství, adoptivního i biologického rodičovství, vývojem partnerských vztahů, odlišným přístupem mužů a žen k základním životním hodnotám, otázkami, v čem pro ženu spočívá štěstí a pocit naplnění a problematikou citového života žen celkově se zabývají prózy *Křepelice* (1993), *Krákorám* (1998) a *Když milujete muže* (1997).^{36 37 38}

V roce 2004 knižně vyšel výběr nejlepších fejetonů, které Boučková psala pro noviny, pod názvem *Jen tak si trochu schnít – fejetony o mužích a lidech*. Další kniha fejetonů *Boží a jiná muka* s podtitulem *Fejetony o lásce ke kolu* byla vydána 2010.

Autobiograficky laděný román *Rok kohouta* (2008) je upřímnou zpovědí ženy, která se rozhodne pro adopci dvou dětí jiného etnika. Příběh mapuje rok autorčina života a problémy spojené s výchovou synů. „*Rozpad rodiny, do té doby nejdůležitější hodnoty, s sebou přinesl i krize další – tvůrčí i tu, které se říká krize středního věku. (...) Rok kohouta je cesta od naprosté beznaděži k osvobodivé odvaze.*“³⁹ Román je věnován filmovému kritikovi a publicistovi Antonínu Jaroslavu Liehmovi (v knize pod zkratkou A. J. L.), který ovlivnil její tvůrčí dráhu.⁴⁰

Rozhovor s autorkou týkající se této knihy v časopise *Marianne* rozvířil četné (mnohdy velmi ostré) diskuze nad problematikou adopce dětí jiného etnika. A to také zásluhou Jáchyma Topola, který *hrubě zkreslil a zneužil její rozhovor pro časopis Marianne, týkající se její osobní zkušenosti. V Respektu byly použity jen kusy citací, z nichž Jáchym Topol vyvodil vlastní závěry. Na tento článek Tereza Boučková podala stížnost u Syndikátu novinářů ČR.*⁴¹

Od roku 2000 se Boučková začala soustředit také na dramatickou tvorbu. Její hra *Sodoma Komora*, volná adaptace povídky *Poslední zvonění* od Johanna Urzidila, byla vybrána v roce 2002 do finálního klání Ceny Alfréda Radoka. Divadelní adaptace Felliniho

---

³⁵ Tereza Boučková. In: BROŽOVÁ, Věra. Slovník české literatury po roce 1945 [online]. 1998, 2008 [cit. 2013-04-01]. Dostupné z: <http://www.slovníkceskeliteratury.cz/showContent.jsp?docId=677>.

³⁶ MENCLOVÁ, Věra a kol. *Slovník českých spisovatelů*. 1. vyd. Praha: Libri, 2000. s.103. ISBN 80-7277-007-1.

³⁷ ŠTĚPÁN, Radko. *Čeští spisovatelé deseti století*. 1. vyd. Praha: HQ Kontakt, 2001. s. 31. ISBN 80-903071-0-8.

³⁸ MACHALA, Lubomír. *Literární bludiště*. 1. vyd. Praha: Brána, 2001, s. 95. ISBN 80-7243-139-0.

³⁹ BOUČKOVÁ, Tereza. *Rok kohouta*. 1. vyd. Praha: Odeon, 2008. ISBN 978-80-207-1263-9

⁴⁰ Tereza Boučková. In: BROŽOVÁ, Věra. Slovník české literatury po roce 1945 [online]. 1998, 2008 [cit. 2013-04-01]. Dostupné z: <http://www.slovníkceskeliteratury.cz/showContent.jsp?docId=677>.

⁴¹ Tereza Boučková. In: Wikipedie: Otevřená encyklopedie [online]. 2001 [cit. 2013-04-04]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Tereza_Bou%C4%8Dkov%C3%A1

filmu *Silnice* měla premiéru v roce 2007 v Klicperově divadle v Hradci Králové v režii Martina Stropnického. Dalšími inscenacemi z 90. let jsou *Romeo a Julie na kolečkách* a *Hana a Marie* (1994-95).⁴²

Tereza Boučková je také autorkou scénářů k filmu *Smradi* (2002, režie Zdeněk Tyc). Za scénář k filmu *Zemský ráj to napohled* vyhrála první místo v soutěži Sazky o nejlepší nerealizovaný scénář. Po několika letech se jeho režie ujala Irena Pavlásková (2009).

V květnu roku 2013 by měla vyjít její nejnovější kniha *Šíleně smutné povídky*.

---

⁴² Tereza Boučková. In: BROŽOVÁ, Věra. Slovník české literatury po roce 1945 [online]. 1998, 2008 [cit. 2013-04-01]. Dostupné z: <http://www.slovníkceskeliteratury.cz/showContent.jsp?docId=677>.

2 INDIÁNSKÝ BĚH

Indiánský běh je literární prvotina Terezy Boučkové s autobiografickými prvky. Nejdříve byla vydána v samizdatu roku 1988, o dva roky později byla oceněna Cenou Jiřího Ortena. V roce 1991, kdy vyšla poprvé i oficiálně, byla rozšířena postupně o další tři povídky: *Žena z okolí Týru*, *Končiny štěstí, končiny ticha* a *Krok, sun, krok*. Autorka v knize *emotivně, ale i s humorem a kritickou ironií zachytila atmosféru disentu i osud vlastní rodiny*.⁴³

2.1 Analýza knihy

Příběh vnímáme očima dívky, která v knize vystupuje pod přezdívkou Prasklá guma. Vyprávění začíná ve chvíli, která těsně předchází jejímu narození. Popisuje ji následovně: „*Nechtělo se mi z teploučkého břicha a bylo mi úplně jedno, že Alfa chce stihnout premiéru. Poprvé jsem se rozplakala právě toho dne a bylo nad čím. Radost jsem nepřinesla. Znáte ten vtip? Indián má tři děti. První, syn, se jmenuje Sluneční Paprsek, druhá, dcera, Bílá Luna. A jakpak se jmenuje to třetí? Prasklá guma.*“⁴⁴ Již z tohoto úvodu můžeme vyčíst, že nejmladší dcera vnímá existenci sebe samé jako omyl. Svě početí označuje za neplánované a nechtěné. Nedožíváme se, zda její závěry pramení z upřímného přiznání rodičů, nebo jde pouze o vlastní domněnky. Dívku však každopádně pohlcují a trápí, mají velký vliv na vývoj její osobnosti a sebevědomí.

Seznamujeme se s rodinnou situací, která zdaleka není ideální. Otec (Indián) odchází krátce po narození třetího potomka od rodiny a děti vyrůstají pouze s matkou. Důvodem jeho odchodu je nová známost a chybějící rodičovský cit. Máma (Alfa) se znovu seznamuje s mužem, kterého také jednoho dne dovede domů. „*Jednou k nám přišel pán. Naše touha po tatínkovi dostala konkrétní podobu. Ještě večer to vypadalo nadějně.*“⁴⁵ Vztah se ale dál nerozvinul a přinesl ženě pouze komplikace. Daný pán byl herec a k ženě nešťěstí ho děti rozpoznaly při návštěvě kina na plátně a ztropily humbuk, který vyústil v předčasné opuštění představení. Více se o této krátké známosti nedozvídáme.

Dětem chybí pevná otcovská ruka, často vyvádí lumpárny, které se neobejdou bez nepřijemností: plivou na kolemjdoucí lidi z balkónu nebo výkřikem „*Pětadvacetník,*

---

⁴³ JANOUŠEK, Pavel a kol. *Přehledné dějiny české literatury 1945-1989*. Vyd. 1. Praha: Academia, 2012. s. 391. ISBN 978-80-200-2057-4.

⁴⁴ BOUČKOVÁ, Tereza. *Indiánský běh. Křepelice. Když milujete muže. Krákorám*. 1. vyd. Praha: Knižní klub, 1999. s. 7. ISBN 80-242-0049-X.

⁴⁵ Tamtéž, s. 7.

*nebo život!*⁴⁶ vyděsí stařenku v parku, což má dokonce dohru s Veřejnou bezpečností a Paprsek vyvázne z této události s ochranným dohledem národního výboru.

Děti však nadále touží po tatínkovi a snaží se mámě pomoci k tomu, aby nového otce všichni získali. Podnikají na vlastní pěst seznámení s Karbaníkem, který se opravdu později stane na osm let maminčíným partnerem.

Každý víkend vyráží matka s dětmi na venkov do domu, který podle domluvy střídavě navštěvuje ona s potomky a bývalý manžel s novou přítelkyní Múzou. Můžeme se tedy domnívat, že vztah matky a dětí je harmonický a vřelý, volný čas tráví rádi pohromadě. Děti zde nejvíce fascinují zásoby dobrot ve spíži. *„Ty police byly Indiánovy. Na ty jsme nesměli sáhnout.“*⁴⁷ I přesto však děti tajně ujídají, dávají si ale pozor, aby pamlsků nebylo moc a nebyly tím nápadné. Toto jednání může být revoltou vůči nezájmu a nepřítomnosti otce, osobní pomsta. S Indiánem, biologickým otcem, se setkávají pouze několikrát do roka, a to na Matějské pouti, během oslavy narozenin, o Vánocích a po vysvědčení. Chovají k němu rozporuplné city, respekt z něj se mísí se strachem. Matka se nejspíš nesnaží otce v očích dětí očernit, děti ho proto nevnímají negativně a odmítavě.

Děj dokresluje politické události z šedesátých let. Rodina má příležitost emigrovat do zahraničí za Indiánem, který zde sám už nějakou dobu pobývá. Matka váhá, sama už zažila jedno stěhování z Maďarska do Čech. Jeho následky si nese doteď, stýská se jí po místě, kde strávila velkou část života a uvědomuje si, jak těžké bylo vybudovat nový domov a začít znovu od začátku. Její nerozhodnost vede k setrvání. Děti situaci vnímají naivními očima a dokážou si i ve zlých chvílích nalézt pozitivum: *„Okupace nám přinesla jednu velikou radost: vyžrali jsme Indiánovi špajz.“*⁴⁸

Potomci pomalu dospívají. Lunu zaměstnává péče o zevnějšek, získává první sexuální zkušenosti a zasvěcuje do svých zážitků mladší sestru, kterou však Luniny zážitky příliš nezajímají. Poznáváme také blíže charaktery obou sester, které jsou velmi rozdílné – zatímco starší Luna hýří sebevědomím, mladší Prasklá Guma zůstává stranou, cítí se méněcenná. Vztah otce k ní samotné vnímá takto: *„Snad jsem pro něj ani nebyla trojrozměrná. Přičetl k počtu dvou ještě třetí a do položky alimentů mě zaknihoval jako*

---

⁴⁶ BOUČKOVÁ, Tereza. *Indiánský běh. Křepelice. Když milujete muže. Krákorám*. 1. vyd. Praha: Knižní klub, 1999. s. 8. ISBN 80-242-0049-X.

⁴⁷ Tamtéž, s. 8.

⁴⁸ Tamtéž, s. 11.

*cifru.*⁴⁹ Otcovu přítomnost téměř nezažila. Sotva ji začala ve třech letech věku vnímat, odešel. Dívku vychovávala babička, neboť matka se s otcovým odchodem těžce vyrovnávala, dokonce chtěla zemřít. Jistotu, kterou během chvíle ztratila, a vyhlídky na obtížnou budoucnost a vychovávání třech malých dětí na vlastní pěst jsou pro ni nepředstavitelné. Není tedy ve stavu, kdy by se byla schopna o potomky sama postarat, pomoc maminky je velkou záchranou.

Děti začínají mít problémy s přijetím na střední školy, důvodem jsou otcovy protirežimní názory a činy. Příjmení, které si nesou, je pro ně překážkou. „*Zajímá vás, proč mě nevzali na gymnázium? Byla jsem dcerou kontrarevolucionáře.*“⁵⁰ Cítí nespravedlnost, neboť s otcem se vidá velmi zřídka. Nechápe, proč by měla trpět kvůli někomu, kdo o ni nejeví žádný větší zájem.

Máma se dětem snaží zajistit lepší budoucnost a přimlouvá se za jejich přijetí, kde jen se dá. Často zachází za hranice své vlastní důstojnosti pro to, aby dětem pomohla. Osud dětí je pro ni vším. „*Když se konečně osmělil a dal Alfě ruku na stehno a druhou stiskl ňadro, osmělila se i ona a poprosila ho, aby jí pomohl dostat nejmladší dítě na školu.*“⁵¹ Snaží se dětem vynahradiť chybějícího otce po všech stránkách a smést problémy, které po sobě zanechal. Ačkoli jsou tyto pokusy často neúspěšné, nevzdává se a bojuje za ně.

Rodina s přáteli uskutečňuje osobní revoltu proti otci mimo jiné tím, že na chatě, jejímž spoluvlastníkem je právě on, provádějí vše, co od něj má zakázáno. Ujíždají zásoby, rozkládají deky na nově založeném trávníku, po kterém se nesmí chodit, na terase nechávají nedopalky cigaret a oblékají si Múziny šaty. Zároveň ale dělají vše pro to, aby při téhle činnosti nebyly přistiženy, takže každé přijíždějící auto pro ně znamená zbystření a rychlé zahlazování stop. Tato zdánlivá vzpoura tedy působí spíše komicky a ne příliš přesvědčivě.

Starší dcera začíná být během puberty problémová. Často navštěvuje diskotéky, kluby a vrací se pozdě v noci. Matka se snaží tyto její večerní vycházky korigovat a omezit odebráním kapesného, výčitkami, schováváním oblečení nebo také výchovnou fackou, Luna si však vždy najde způsob, jak dosáhnout svého. Nakonec veškerou snahu vzdává. Je

---

⁴⁹ BOUČKOVÁ, Tereza. *Indiánský běh. Křepelice. Když milujete muže. Krákorám*. 1. vyd. Praha: Knižní klub, 1999. s. 13. ISBN 80-242-0049-X.

⁵⁰ Tamtéž, s. 13.

⁵¹ Tamtéž, s. 13.

zde tedy opět citelná absence tvrdé otcovy ruky. „*Nechala Lunu, ať si dělá, co chce, ale měla jedinou podmínku, že musí chodit do školy!*“⁵²

Tato podmínka však není dcerami dodržována. Mladší dcera sestru v mnohém napodobuje a občas také zůstává místo školy doma. Nebaví jí ekonomická škola, kterou je nucena studovat. Neváží si alespoň této možnosti studia, kterou jí matka těžce vybojovala. Vliv starší sestry je znatelný, nutí Gumu k navazování známostí, se kterými má mladší sestra narozdíl od ní problém. „*Doufám, že na to rande půjdeš, důrazně se ke mně obrátila Luna, která strašně těžce nesla mé panenství.*“⁵³ Dalo by se tedy shrnout, že vliv Luny na Gumu je vesměs špatný, i když to minimálně v druhém ze zmíněných případů myslí se sestrou dobře a chce jí pomoci. Otázkou zůstává, zda jí opravdu pomáhá. Guma sice díky sestře získá svoji první sexuální zkušenost, následuje ale také velké zklamání. „*Když jsem ráno šíleně zamilovaná a šíleně smutná odcházela, v malinké kajutě spal ženatý slovenský Janko a v klíně jeho teplého těla zůstala má nevinnost.*“⁵⁴ Citlivá dívka trpí nejen za sebe, ale také si uvědomuje problém manželské nevěry, jehož se stala součástí.

Ač to na první pohled nemusí být patrné, Luna je na jednu stranu sice sebevědomé děvče, na stranu druhou však také velmi citlivá bytost, která řeší problémy a zklamání v záplavě emocí a jedná zkratkovitě. Jednou se dokonce předává léky, je však naštěstí včas zachráněna. Důvodem tohoto zoufalého činu je špatný prospěch ve škole, který určitě nemalým dílem zapříčinilo právě Lunino záškoláctví. „*Náš rodinný dobroděj zařídil, že ji nevzali do Bohnic, které jsou při podobných pokusech povinné. Ale žaludek jí vypumpovali hned několikrát, aby si zapamatovala, že takové věci se nedělají.*“⁵⁵ Matku také zneklidňuje dceřina blízkost se maturita. Tu však Luna nakonec přece jen úspěšně zvládne. Nastává obrat v jejím studijním nasazení, začne se svědomitě připravovat na přijímací zkoušky na dramaturgii. Její sen se však brzy rozplyne. „*Ale to víte, dramaturgie na Akademii múzických umění, na to ať dcera přísluhovače imperialismu rychle zapomene.*“⁵⁶

Syn má také své vlastní potíže. Jeho partnerka Mapl otěhotní, Paprsek se však nechce ženit. Kamarádi si z něj dělají terč posměchu, mají na něj velký vliv. Nikdo z nich

---

⁵² BOUČKOVÁ, Tereza. *Indiánský běh. Křepelice. Když milujete muže. Krákorám*. 1. vyd. Praha: Knižní klub, 1999. s. 17. ISBN 80-242-0049-X.

⁵³ Tamtéž, s. 20.

⁵⁴ Tamtéž, s. 21.

⁵⁵ Tamtéž, s. 14.

⁵⁶ Tamtéž, s. 21.

dosud nevstoupil do manželského svazku, tudíž ani Paprsek se do něj nežene. Dalo by se očekávat, že Mapl bude na partnera se svatbou naléhat, ale není to ona, nýbrž její rodiče, kteří se obávají veřejného zostuzení a trvají na sňatku. Také Alfa na syna naléhá, aby se s dívkou oženil, je totiž přesvědčena, že jde o jeho morální povinnost. Pro Mapl není svatba prioritou, vystačí si s pouhou blízkostí milovaného muže. Svatba se ale nakonec koná, ačkoli se ženich málem nestihne včas dostavit a když už přece jen dorazí, tak ve velmi podroušeném stavu. Nese svůj osud těžce, což může v danou chvíli působit nepochopitelně, neboť s ženou udržoval do té doby ukázkový vztah bez jakýchkoli problémů. Po obřadu muž nehýří štěstím, uchyluje se k alkoholismu a častěji než doma s ženou a dítětem pobývá v hospodě. Mapl tento stav trápí, utápí se ve smutku, a tak se jednoho dne stane, že neúmyslně ublíží svému dítěti, opaří jej horkou vodou. Manželství sice končí rozvodem, ten ale paradoxně vztahy mezi dvojicí utuží. Po nějakém čase si k sobě opět nacházejí cestu a navazují vztah.

Mladší dcera se díky hraní divadla po čase poprvé v životě sblíží s otcem. „*Scházeli jsme se obden, říkali básně a monology, a dokonce jsme si povídali. Poprvé v životě si mě všiml a já poznala, jak je krásné mít otce a moc jsem toužila, aby mě měl rád.*“⁵⁷ Otec jí pomáhá s přípravou na přijímací zkoušky na herectví. Dívka tomuto snu obětuje mnohé, dokonce se jí podaří znatelně zhubnout. Ani ona však napoprvé přijata není. Očekávaná podpora a povzbuzení ze strany otce však nepřichází. Dívka se dočkává pouze konstatování, že takový je život. Svůj smutek řeší jídlem.

Při druhém pokusu o několik let později jí s přípravou pomáhá Madam Kuráž, se kterou si Guma velmi rozumí i po lidské stránce a nachází v ní nejen učitelku, ale také velký vzor a spřízněnou duši. Opět ale není přijata. Tentokrát je však více na vině dívčina rezignace v rozhodující chvíli. Můžeme se však domnívat, že ani dokonalý výkon u přijímacích zkoušek by pro dceru disidenta nejspíš neznamenal pozitivní verdikt, což si určitě sama uvědomovala.

Dozvídáme se, že Indián se věnuje péči o Múzinu neteř, jelikož ji opustil tatínek. Všimněme si absurdity situace, kdy otec, který opustil ženu se třemi dětmi, se nyní podílí na výchově holčičky, kterou potkal stejný osud jako jeho děti. Můžeme spekulovat, zda má na muže takový vliv nová známost nebo jestli došlo k posunu v jeho vztahu vůči dětem.

---

⁵⁷ BOUČKOVÁ, Tereza. *Indiánský běh. Křepelice. Když milujete muže. Krákorám*. 1. vyd. Praha: Knižní klub, 1999. s. 17. ISBN 80-242-0049-X.

Rodina se stěhuje do nového bydlení, které za podpory prarodičů stihne brzy zútlunít. Krátce po nastěhování sem zavítá návštěva, Indián s Múzou. Alkohol zapříčiní vyostření vztahů, Alfina čtyřletá známost v opojení podléhá Indiánově Múze. „*Na klíně opilého Donovana se rozvalovala Múza a její nohy směl hladkat Paprsek, falešně notující „Slavíky z Madridu“.* Okolo nich běhal Indián neschopný reakce, která by z něj udělala muže.“⁵⁸ Alfa zažívá další obrovské zklamání. O to větší, že jde opět o známost bývalého manžela, která zapříčiní konec vztahu. Velkou oporu nalézá v tuto chvíli u své maminky.

Mohli bychom očekávat, že tato událost změní vztah mezi Indiánem a jeho přítelkyní, ale opak je pravdou. Další den začne muž nejmladší dceru úkolovat, ale ta otcovy příkazy týkající se uspokojení potřeb Múzy ignoruje. „*Poprvé v životě jsem dostala odvahu vzepřít se mu přímo do očí, a nejen v dopisech.*“⁵⁹ Otec zuří, je nepřičetný. Není jasné, zda ventiluje pouze svoji zlost vůči dceři, nebo je důvodem i potlačování rozhořčení vůči nevěrné partnerce. Vztahy jsou tedy opět vyostřené a aktéři se neloučí v dobrém.

Po čase k sobě ale opět otec s dcerou nalézají cestu, a to tehdy, když se společně podílejí na inscenaci bytového divadla. Když během jednoho představení do bytu vtrhnou policisté, drží při sobě. „...*a my vyšli z obsazeného bytu zavěšeni jeden do druhého. Otec s dcerou, rodina, která se chce chránit.*“⁶⁰

Luna se rozhodne pro studium ve Švýcarsku a po úpěnlivém snažení se jí přece jen podaří sehnat potřebná povolení pro výjezd z vlasti. Také Indián opouští republiku a věnuje Gumě svůj pražský byt. „*Musela jsem slíbit, že jeho existenci neohrozím žádnou činností, která by se mohla pokládat za podvratnou...*“⁶¹ Paprsek je s manželkou i synem následuje. Alfa tedy zůstává sama s nejmladší dcerou. Jana Behančová ve své diplomové práci uvádí, že *po jeho (pozn. otcově) odchodu do emigrace pak došlo k absolutnímu vzájemnému odcizení.*⁶² Opak je ale pravdou, dívka s otcem udržovala během roku odloučení kontakt a dokonce za ním do zahraničí vycestovala. Až v průběhu její návštěvy došlo k hádce a následnému odloučení otce s dcerou, kteří se před Indiánovou emigrací sblížili během hraní divadla. „*Na jaře 1980 mu Tereza napsala dopis, v němž se s ním jako s člověkem rozešla.*“⁶³

---

⁵⁸ BOUČKOVÁ, Tereza. *Indiánský běh. Křepelice. Když milujete muže. Krákorám.* 1. vyd. Praha: Knižní klub, 1999. s. 26. ISBN 80-242-0049-X.

⁵⁹ Tamtéž, s. 27.

⁶⁰ Tamtéž, s. 31.

⁶¹ Tamtéž, s. 32-33.

⁶² BEHANCOVÁ, Jana. Motiv rodiny v díle Terezy Boučkové (diplomová práce). Olomouc: 2012. s. 37.

⁶³ KOSATÍK, Pavel. *Fenomén Kohout.* 1. vyd. Praha: Paseka, 2001. s. 366. ISBN 80-7185-372-0.

Jak už tedy bylo výše naznačeno, když po roce Guma otce navštíví v cizině, dojde k dalšímu konfliktu zapříčiněnému nedorozuměním. Matka propůjčila pražský byt schůzce Charty, což nezůstalo policistům utajeno. Ačkoli v téhle záležitosti nesehrála Guma žádnou roli, otec neprávem obviňuje právě ji. „*Nedodržela jsi slovo a teď si sem přijedeš v rozporu s naší úmluvou a čekáš, že já to tvé nemožné chování, drahá dceruško, budu tolerovat?*“⁶⁴ Dcera v tu chvíli ztrácí vše, čemu celý rok odloučení od otce věřila. Otec také vnímá její návštěvu jako hrozbu příživnictví a odmítá dceru jakkoli podpořit.

Alfa je v knize líčena jako šarmantní a temperamentní žena, která nemá o zájem mužů nikdy nouzi. Netrvá tedy dlouho a po předchozím milostném zklamání do jejího života opět vstoupí nový muž, Monolog. Jde o chartistu, který je v hledáčku policistů. Jejich štěstí tedy netrvá dlouho. „*Pro Monologa si přišli k nám, ale neměli zatykač... (...)* *Monolog se vzdal. Trval na slibu, že naší rodině neublíží.*“⁶⁵

Prasklá Guma také nachází své štěstí, zamiluje se do muže, kterému přezdívá Omyl a brzy po seznámení dojde k zasnoubení. Na poslední chvíli před svatbou však začíná o správnosti tohoto svazku pochybovat. „*Když jsem večer krájela brambory na slavnostní menu, zjistila jsem, že se mi nějak do té svatby nechce, že se mi nechce, vůbec, ani trochu.*“⁶⁶ Vztah ji nenaplňuje, očarování rychle opadá. Jedinou výhodou spatřuje ve změně příjmení, které pro ni po celý život bylo problémem. Brzy ale přichází na to, že ani tak nezůstane ušetřena větší pozornosti Bezpečnosti. Konflikty mezi manželi narůstají, Omyl odmítá pomáhat v domácnosti. „*... měl pocit, že mu chci těmi přízemními pracemi bránit v jeho uměleckém rozletu.*“⁶⁷ Ačkoli ženu neustále přesvědčuje o tom, jak ji miluje, jeho činy to nedokazují. Nesmyslné rozepře gradují, a tak se Guma rozhodne pro razantní krok. „*Byla to už alergie a nemělo to cenu. Podala jsem žádost o rozvod.*“⁶⁸ Úsměvným se může zdát Omylovo sdělení, že ji nepřestane nikdy milovat. Krátce poté se totiž znovu ožení.

Žena se po dalším dlouhém odloučení setkává s otcem na letišti, kde je jim vyhrazeno pouze deset minut, a během této doby jsou hlídání příslušníky Státní bezpečnosti. „*Indián zapláče. Já taky. Oba jsme dojati tou vyvdorovanou chvílí. Něco si společensky vyprávíme, Indián mě obejmě a odchází.*“⁶⁹ Nemohou si tedy nic důležitého

---

⁶⁴ BOUČKOVÁ, Tereza. *Indiánský běh. Křepelice. Když milujete muže. Krákorám*. 1. vyd. Praha: Knižní klub, 1999. s. 33. ISBN 80-242-0049-X.

⁶⁵ Tamtéž, s. 34.

⁶⁶ Tamtéž, s. 36.

⁶⁷ Tamtéž, s. 39.

⁶⁸ Tamtéž, s. 40.

⁶⁹ Tamtéž, s. 38.

řít a celá událost nakonec vyzní v politickém kontextu jinak, než jako touha otce spatřit dceru.

Toto krátké setkání má však tvrdou dohru. Alfa musí po třiceti letech opustit zaměstnání, důvodem má být její nedostatečná kvalifikace. Dlouhé roky praxe nejsou brány v potaz. Nakonec však přece jen není z práce vyhozena, trest je zmírněn. „*Po dlouhých průtazích Alfě snížili funkci i plat.*“⁷⁰

Alfa prožívá další vlnu štěstí, a to když se dozvídá, že je Monolog po letech z vězení propuštěn. Těší se na shledání, bojí se, že se na ni podepsala léta navíc a nebude pro něj již dostatečně atraktivní. Pochybuje o sobě samé. Okamžik jejich setkání nazývá nejkrásnějším dnem v jejím životě, ale brzy ji čeká studená sprcha. Ženatý Monolog dává přednost své manželce. „*To šílené vzplanutí, ta euforie na útěku, bláznivé večírky se slovem naposled a každý den jak nečekaný dar... to byla jejich láska a pokus vrátit ji se nezdařil.*“⁷¹

Tato situace je však ve skutečnosti daleko komplikovanější, než jak ji Boučková zobrazuje v knize. Pod přezdívkou Monolog se totiž neskrývá nikdo jiný, než Václav Havel. Jeho osudovými ženami nebyly pouze Alfa (Anna Kohoutová) a manželka Olga, ale také Jitka Vodňanská, která po jeho boku strávila sedm let a vzpomíná na něj slovy: „*Václav byl hodně přelétavej.*“⁷², jeho vztah k manželce a dalším ženám charakterizuje následovně: „*On potřeboval mít ženský a koketovat s nima a pak mít jednu stálici. Nebo dvě...*“⁷³ O Olze mluví jako *jeho součásti, mateřské figuře*. „*A s tou se nerozvedete, tu neopouštíte, tak to je.*“⁷⁴ Na otázku, čím Václav Havel očaroval tolik žen, Vodňanská odpovídá: „*Byl šarmantní, ne jakýsi primitivní idol. Kamarádky okolo něj, kdo ví, možná to byla nějaká speciální sorta žen, které měly duši. A potom ještě takové mateřské typy, které o něj „pečovaly“ až příliš, až ho „upečovaly“. Byl člověkem velmi širokého záběru, měl nabídky od některých žen, které stejně tak měly velmi široký záběr. Nevím, jak bych to lépe řekla. On měl prostě kouzlo, něco mezi nebem a zemí. Měl duši.*“⁷⁵ a „*Snoubila se v něm*

---

⁷⁰ BOUČKOVÁ, Tereza. *Indiánský běh. Křepelice. Když milujete muže. Krákorám*. 1. vyd. Praha: Knižní klub, 1999. s. 41. ISBN 80-242-0049-X.

⁷¹ Tamtéž, s. 41.

⁷² HORÁČKOVÁ, Alice. *Velká láska Václava Havla: psychoterapeutka Jitka Vodňanská*. In: OnaDnes.cz. [online]. 18. 2. 20013 [cit. 2013-04-14]. Dostupné z: http://ona.idnes.cz/jitka-vodnanska-velka-laska-vaclava-havla-fl-e-/spolecnost.aspx?c=A130211_140926_spolecnost_jup.

⁷³ Tamtéž.

⁷⁴ Tamtéž.

⁷⁵ HIMIČ, Dan. *Osudová žena Jitka: S Havlom mali vraj spojené karmy*. (překlad ze slovenštiny – E.M.) In: Život.sk [online]. 2011 [cit. 2013-04-14]. Dostupné z: <http://zivot.azet.sk/clanok/10545/osudova-zena-jitka-s-havlom-mali-vraj-spojene-karmy.html>

*moudrost, vtip a obrovský šarm.*⁷⁶ Na jeho obhajobu však uvádí: „*Žádné děvkařství to nebylo. I když to zvenku vypadá jako promiskuita nebo střídání partnerů, tak to mělo úplně jiný charakter.*“⁷⁷ Svá slova Vodňanská zdůvodňuje následovně: „*Já si myslím, že to nebyla ani tak láska a sex, ale spíš touha po blízkosti, touha někam, někomu patřit, být někomu blízko. A mít v někoho důvěru. To bych vnímala možná rovnocenně lásce.*“⁷⁸

V životě Prasklé Gummy se objevuje nový muž, Valčík. Ihned si ji získává, jedinou překážkou je jeho matka, která se nedokáže vyrovnat s představou, že by ztratila syna a že by se oženil s rozvedenou uklízečkou. Můžeme zde cítit velkou závislost na dítěti a strach z opuštění a osamocení. Rovněž předsudky vůči „podřadnému“ povolání působí jako matčin poslední zoufalý výkřik ve snaze udržet syna ve své blízkosti. Ač muž chvíli váhá se svým rozhodnutím, po Gumině ultimátu „*bud' maminka, nebo já*“⁷⁹ volí lásku. Guma se tedy podruhé vdá.

Očima mladé ženy vnímáme také komplikovaný zdravotní stav babičky, o kterou neúnavně pečuje dědeček. „*Před nedávnem se u ní začala projevovat hrozná nemoc stáří. Ztratila rozum. A zatímco tělo je nedotčené, jak jen lze v sedmdesáti šesti letech, duše se převrací v křečovitých záchvatech strašných představ...*“⁸⁰ Nemoc dochází do takového stádia, že babička nepoznává své nejbližší, je zmatená a neustále pláče. Její zdravotní stav se rychle zhoršuje, což je pro rodinu těžkou zkouškou a náparem na nervy. Babička nakonec končí v nemocnici. Dědeček toto odloučení nese těžce. „*Doma bylo podivné ticho. Nikdo tu nechodil a nenaríkal a děda seděl ve svém křesle úplně vyhasle.*“⁸¹ Shání se po své ženě, nevěří sdělení, že je v nemocnici. Tvrdí, že ho v noci vzbudila, pohládila po tváři a lehla si vedle něj. „*Tu noc babička zemřela.*“⁸² Po obdržení telegramu s touto smutnou zprávou následuje velký zármutek. Dědeček později dodává: „*Přišla se se mnou*

---

⁷⁶ HIMIČ, Dan. *Osudová žena Jitka: S Havlom mali vraj spojené karmy.* (překlad ze slovenštiny – E.M.) In: Život.sk [online]. 2011 [cit. 2013-04-14]. Dostupné z: <http://zivot.azet.sk/clanok/10545/osudova-zena-jitka-s-havlom-mali-vraj-spojene-karmy.html>

⁷⁷ HORÁČKOVÁ, Alice. *Velká láska Václava Havla: psychoterapeutka Jitka Vodňanská.* In: OnaDnes.cz. [online]. 18. 2. 20013 [cit. 2013-04-14]. Dostupné z: http://ona.idnes.cz/jitka-vodnanska-velka-laska-vaclava-havla-fl-e-/spolecnost.aspx?c=A130211_140926_spolecnost_jup.

⁷⁸ Tamtéž.

⁷⁹ BOUČKOVÁ, Tereza. *Indiánský běh. Křepelice. Když milujete muže. Krákorám.* 1. vyd. Praha: Knižní klub, 1999. s. 43. ISBN 80-242-0049-X.

⁸⁰ Tamtéž, s. 31.

⁸¹ Tamtéž, s. 43.

⁸² Tamtéž, s. 43.

rozloučit.“⁸³ V tuto chvíli autorka popisuje vnitřní smíření, nalézá víru v Boha a přemýšlí nad svým životem.

Shrnutí

Indiánský běh je především příběh dvou žen, matky a dcery, jejichž osud není jednoduchý. Příběhy Alfy a Gummy jsou propojené, každá však zažívá svá trápení.

Alfa zažívá bolestný odchod muže ve chvíli, kdy jej velmi potřebuje a musí se vyrovnat s nastalou situací matky, která vychovává děti sama. Ačkoli se v její blízkosti brzy ocitnou další muži, vztahy opět končí pro ženu špatně.

Její potomci se potýkají s nepřítomností otce, což má na jejich vývoj velký vliv. Kromě citového strádání například syn postrádá také vzor, ze kterého by si mohl vzít v budoucnu příklad, proto je pro něj přijetí role otce v první chvíli těžkou zkouškou, které se chce vyhnout. Starší dcera řeší absenci muže v rodině jiným způsobem, nachází si nezávazné známosti a ačkoli navenek působí sebevědomě a vyrovnaně, dokáže ji rozhodit špatné vysvědčení, které mohlo být příčinou velké tragédie. Nejmladší dcera si na otce v rodině jako jediná z dětí nepamatuje vůbec, proto je u ní patrný strach z mužů a nedokáže s nimi navázat během dospívání hodnotný vztah.

Příběh doplňují politické události, které způsobují pro děti komplikace spojené s přijetím na střední i vysoké školy. Pokaždé zasahuje obětavá matka, která hledá způsob, jak dětem pomoci a zajistit jim lepší budoucnost. Několikrát se jí to dokonce podaří.

Situace nemocné babičky se dotýká obou žen a snaží se být nápomocné, i když to s sebou nese také stres a únavu. Konečná smrt předznamenává nalezení duchovna, přemítání nad životem a smíření. „*Uvědomila jsem si, jak je náš život dočasný, a pomyslela na tátu a dostala strach, že by se mu mohlo něco stát a já bych mu už nestihla říct, že ho mám ráda.*“⁸⁴

---

⁸³ BOUČKOVÁ, Tereza. *Indiánský běh. Křepelice. Když milujete muže. Krákorám*. 1. vyd. Praha: Knižní klub, 1999. s. 43. ISBN 80-242-0049-X.

⁸⁴ Tamtéž, s. 43.

2.2 Možnosti interpretace textů ve výuce

Kniha *Indiánský běh* je autobiografická, můžeme tedy jejím prostřednictvím žákům přiblížit osobnost Terezy Boučkové. Za důležité momenty jejího života lze považovat odloučení od otce a výchovu pouze jedním z rodičů, nemožnost vzdělávání se z politických důvodů, boj s režimem a účinkování v inscenacích bytového divadla.

Nepřítomnost otce vybízí k seznámení se s tím, o koho vlastně jde. Žáci tedy zároveň poznají jak osobu Terezy Boučkové, tak i Pavla Kohouta, významného českého spisovatele. S tím souvisí také politické pozadí doby, které by bylo žákům vhodné představit, pokud se s ním dosud nesešli v hodinách dějepisu.

Činnost bytového divadla žákům nejlépe přiblížíme promítnutím hry *Play Macbeth*, kde účinkuje jak Tereza Boučková, tak i Pavel Kohout (autor adaptace) a několik dalších významných osobností, jimiž bezesporu jsou Vlasta Chramostová, Pavel Landovský či Vlastimil Třešňák.

Další filmovou ukázkou, kterou bychom mohli zařadit do výuky, je film *Zemský ráj to napohled* z roku 2009, který byl natočen podle scénáře Terezy Boučkové a jehož předlohou byla právě kniha *Indiánský běh*, režie se ujala Irena Pavlásková. Právě filmové adaptace mohou být pro žáky často daleko vhodnějšími a atraktivnějšími variantami díla.

Pod přezdívkou *Monolog* se v knize objevuje i další významná osobnost, a to Václav Havel. Připomenutí jeho osoby a významu v českých dějinách bude pro žáky určitě obohacující.

Pokud bychom chtěli najít v díle Terezy Boučkové něco, čemu se ve výuce naopak vyhnout, byla by to nejspíš tematika potratu v povídce *Žena z okolí Týru*. Potrat je zde líčen velmi realisticky, mohl by tedy některé žáky vyděsit: „*Ruce jsem měla celé zakrvavené. Snažila jsem se zadržet krev, která se s náhlou prudkostí začala řinout z mého klína. Padaly ze mě chuchvalce a já se tolik chtěla uzavřít. (...) Nesměla jsem rozsvítit a nemohla vidět, co padá skrze mé bezmocné prsty do mísy, kterou mi zatím sestra přinesla. (...) Zadržovala jsem dech a tiskla k sobě nohy a ráno jsem měla rozmazanou krev i na tvářích.*“⁸⁵ Kniha je určena spíše starším čtenářům.

V praktické části práce jsou uvedeny čtyři ukázky z knihy a návrhy pro jejich interpretaci ve výuce, která by mohla být pro žáky přínosná.

---

⁸⁵ BOUČKOVÁ, Tereza. *Indiánský běh. Křepelice. Když milujete muže. Krákorám*. 1. vyd. Praha: Knižní klub, 1999. s. 44. ISBN 80-242-0049-X.

3 KŘEPELICE

Křepelice je jednou z próz Terezy Boučkové, které se věnují vývoji partnerských vztahů a v nich promítnutého odlišného přístupu mužů a žen k základním životním hodnotám.⁸⁶

3.1 Analýza knihy

Partnerský vztah Hany a Jiřího

S hlavní postavou příběhu Hanou se setkáváme ve chvíli, kdy čeká svého prvního potomka. Jiří, otec dítěte, se však ještě během jejího těhotenství rozhodne ženu opustit. Dává na radu astrologa, který tvrdí, že pokud s rodinou zůstane, přijde o svoji uměleckou vynalézavost,

což coby hudební skladatel odmítá dopustit. S tímto argumentem rodinu bez emocí opouští. Ani chvíli své náhlé rozhodnutí nepromýšlí, reaguje spontánně a nezvažuje důsledky ukvapeného jednání. Během krátké chvíle dělá čáru za minulostí a odřízne od sebe ženu i s nenarozeným dítětem, aniž by se pokoušel vcítit do její situace a podat jí jakékoli rozumnější zdůvodnění svého odchodu.

O to těžší je pro Hanu přijetí tohoto faktu. Cítí se bezradně, v jediném okamžiku ztrácí jistoty, které dlouhý čas budovala. Muž, kterého považovala za nejbližšího člověka a se kterým počítala do budoucna, ji opouští. Zoufalost ji dožene až k úvahám o smyslu života a o možnosti ukončit jej. „*Tolik se jí chtělo to udělat, vyskočit, zabít se. Ale odkud? Nejvyšší okno v jejich domě je tak proklatě nízko!*“⁸⁷ K činu se ale neodhodlá. Pokud by sebevraždu opravdu zamýšlela, nezastavila by ji taková maličkost, našla by si jiný způsob odchodu ze světa. Stále existuje naděje, že by se muž mohl vrátit a uznat svou chybu, možná tedy právě tato možnost zabrání ženě sáhnout si na život.

Porodí zdravého chlapečka, kterého pojmenuje Jan. Jiří se na syna sice přijde podívat, nenalézá v sobě ale žádný otcovský cit. Situaci vyhodnocuje sobě vlastním způsobem umělce – v myslí omlouvá nezáměrem o syna tím, že se mu v jeho přítomnosti vytrácí hudební inspirace. Panikaří a utíká pryč, chová se sobecky a nedokáže přijmout zodpovědnost. Píše Haně dopis: „*Nemohu se s vámi vídat z důvodů, které bys nepochopila.*“⁸⁸ Hana tyto důvody skutečně nechápe. Případá jí banální na popud astrologa

---

⁸⁶ MENCLOVÁ, Věra a kol. *Slovník českých spisovatelů*. 1. vyd. Praha: Libri, 2000. s.103. ISBN 80-7277-007-1.

⁸⁷ BOUČKOVÁ, Tereza. *Indiánský běh. Křepelice. Když milujete muže. Krákorám*. 1. vyd. Praha: Knižní klub, 1999. s. 92. ISBN 80-242-0049-X.

⁸⁸ Tamtéž, s. 94.

opustit milovanou ženu a nenarozené dítě, pokud mezi nimi do té doby nenastal žádný problém a sám se na dítě těšil. Jiří jedná zkratkovitě, nechá se snadno ovlivnit cizím názorem a je pro něj nejdůležitější vlastní spokojenost a seberealizace.

I přesto však platí alimenty a podílí se alespoň tímto způsobem na zabezpečení potomka. Manželství se však podle očekávání rozpadá. Ani pláč dítěte v soudní místnosti neobměkčí Jiřího city. Reaguje opět nepochopitelným zhodnocením synova pláče coby disharmonického zvuku, který jako hudebník odmítá postoupit svým uším.

Jiří jednoho dne potkává na tramvajové zastávce, kde stojí se svojí novou přítelkyní, bývalou tchýní. Ta nese jeho odchod těžce, zastává se dcery i vnoučete a vyčítá mu opuštění rodiny. Jiří jedná apaticky, celá záležitost ho obtěžuje a rezignuje na aktivní účast v rozepři, což Haninu matku ještě více rozohní a snaží se muže přivést k rozumu pohlavkem. Sama je velmi konzervativní, uznává staré rodinné hodnoty. Přítomnost mladé milenky rovněž podněcuje její hněv a potřebu hájit dceru, která se nijak nezasloužila o nastalou úlohu rozvedené matky s malým dítětem.

Když Janek roste, začíná být zvědavý na tátu a vyptává se na něj. Sám vycítí, že rodina, ve které vyrůstá, není úplná a touží po otci tak, jak to vidí u ostatních dětí. Nenechá se odbýt a dožaduje se odpovědi na otázky, kde druhý z rodičů je a kdy se vrátí. Hana tedy Jiřího kontaktuje a žádá jej, aby se alespoň občas přišel za synem podívat. Svě vlastní zklamání z osoby, která jí byla velmi blízká, v tuto chvíli odsouvá na vedlejší kolej a jedná v zájmu dítěte. Jiří ale bývalé ženě nevyhoví a argumentuje tím, že by mu bylo líto odpírat dítěti svou přítomnost, kdyby si na ni zvyklo a že nemá dostatek času na to, aby za ním mohl docházet pravidelně. Ohání se také faktem, že mu byla zvýšena výše alimentů, a tak musí déle pracovat, aby se uživil. Sám sebe o tom přesvědčuje právě těmito zdůvodněními.

Když Hana s Jankem Jiřího potkává v metru, rozhodne se jednat. Nastoupí do stejného vagónu jako on. Chce Jiřího překvapit a vyvolat v něm při pohledu na vyrůstající dítě jakékoli emoce, které by mohly znamenat změnu v jejich vztahu. Z tohoto činu můžeme soudit, že i po tak dlouhé době je Hana schopná Jiřímu odpustit a vzít ho na milost, ještě pořád bojuje a nevzdává se. Není však jasné, zda jedná jako stále zamilovaná žena nebo pouze v zájmu dítěte. Naivně si představuje scénář, kdy Jiří své dítě zavolá a vezme ho do náruče, nic z toho se ale nestane. Otec se synem se na sebe pouze dlouze dívají, je ticho. Jiří je zaskočen náhlým šokem, neví co říct, aby sám sebe neshodil, zároveň ale nepřekoná svoji tvrdohlavost. Chlapec nastalou situaci vyřeší po svém: „Syn

na svého tatínka vyplázl jazyk.“⁸⁹ Ač se Hana nikdy nesnaží synovi líčit otce ve špatném světle, dítě intuitivně vyhodnocuje otcův nezájem a cítí potřebu reagovat. Tímto ztrácí o svého biologického otce zájem.

Touhy po tátovi ale ani nyní nevzdává. Navrhuje mámě, aby si našla nového tatínka, dokonce vyjmenovává i konkrétní pány, kteří by se mu v této roli líbili. Zde můžeme pozorovat dětskou naivitu. Janek nechápe složitost lidských vztahů, myslí si, že vše jde vyřešit jednoduše. To však v reálném životě nefunguje, Hana jeho návrhy pochopitelně odmítá. Až nyní si uvědomuje, že nic nevrátí zpět a ztrácí zájem nadále usilovat o nemožné. Hledá si náhodné známosti, žádná z nich ale nepřeroste v nic víc. Na další vztah ještě není připravena. Snaží se syna ochránit, proto si milence nevodí domů, nýbrž za nimi sama dochází. Uvědomuje si, jak by mohla Janka zmást, pokud by se stal svědkem jejího počínání.

Jednoho dne Hanu na ulici zastaví tři muži a odvádí ji do ruzyňské věznice. Žena marně pátrá ve své paměti po tom, čím se vlastně provinila. Nepřipouští si vinu, opět se dostává do situace, která jí nedává smysl a působí na ni banálně, nevysvětlitelně. Více ji ale zaměstnávají myšlenky na odloučení od syna. Vítězí u ní mateřský cit před potřebou očištění vlastního jména. V tuto chvíli by byla schopná udělat cokoli, pokud by to znamenalo shledání s dítětem. „*Nemá tátu a teď nemá ani mámu! Ach bože!*“⁹⁰ Cítí beznaděj. Ví, že venku na svobodě se pohybuje synův otec, ten ale stále své otcovství odmítá a nemůže tedy s jeho pomocí počítat. „*Ach, jak strašně záviděla těhotné cikánce, kterou k ní dali na noc, že má své dítě v břiše, že ho má u sebe...*“⁹¹

Krátce nato je však Hana z vězení propuštěna. Jde pouze o nedorozumění s obdrženou zásilkou z Moskvy, která neprošla celní kontrolou a jejíž součástí byly nepovolené knihy. Vyvázne s pokutou a dvouletou podmínkou. V první chvíli svoji radost z blízkého setkání se synem potlačuje a nechce jí uvěřit. Bojí se, že jde o pouhý manévr režimu, který jí chce dát falešnou naději, aby následně více trpěla odloučením od milovaného dítěte. „*Netluč srdce, ovládej se, neraduj se. Nevěř jim!*“⁹² O žádný podvod ale nejde, a tak se brzy se synem šťastně setkává.

Po svém návratu však zjišťuje, že Jiří během jejího krátkého uvěznění úspěšně zažádal o snížení výživného na syna. Využívá situace, kdy se Hana nemůže bránit, k tomu,

---

⁸⁹ BOUČKOVÁ, Tereza. *Indiánský běh. Křepelice. Když milujete muže. Krákorám*. 1. vyd. Praha: Knižní klub, 1999. s. 99. ISBN 80-242-0049-X.

⁹⁰ Tamtéž, s. 102.

⁹¹ Tamtéž, s. 105.

⁹² Tamtéž, s. 105.

aby opět jednal ve svém vlastním zájmu. Ženina žádost o půjčku na pokutu zůstává rovněž bez mužovy odezvy.

Otec dítěte nespolupracuje ani na Hanině snaze vyřídit pro Janka potřebné papíry, aby mohl jet k moři a tím aby se zlepšil jeho zdravotní stav. Celá tahle záležitost ho přitom nepřipraví o nic víc, než malou chvíli času a čtyři koruny na zaplacení kolku. Když Hana nechápavě vznesla otázku, proč brání synovi v něčem, co mu jen prospěje, odpovídá: „*Aby ses taky trochu trápila.*“⁹³ Jiřího jednání je opět nesmyslné. Je to totiž právě Hana, kterou jeho odchod stál mnoho energie a trápení, zatímco on byl iniciátorem rozchodu a nesl ho chladně. Zdůvodnění celé situace však najdeme v jiné události: Jiří stále cítí potupu z pohlavku, který mu adresovala bývalá tchýně, proto se Haně tímto způsobem mstí.

Setkáváme se také se situací, kdy Jiří podkopává Haninu autoritu tím, že synovi povoluje koupit časopisu, kterou ona zamítla. Zde však jeho dobrá vůle končí, platba je na mámě. Tímto činem působí malému chlapci v hlavě zmatek. Znovu mámu zahlcuje otázkami o tátovi, na které Hana marně hledá správné odpovědi, aby synovi neublížila. I po tolika zklamáních odmítá otce v synových očích jakkoli shazovat.

Milostný trojúhelník Hana-Oldřich-Olga

Hana se začne scházet s manželem své nejlepší kamarádky Oliny, Oldřichem. Nejprve jde o přátelská setkání, Oldřich se však stává iniciátorem většího sblížení.

Jeho rodinná situace je komplikovaná. Ač se zdá být manželství na první pohled ideální, manželé nemohou počít dítě, a to údajně z důvodu Oldřichovy neplodnosti. Ani doporučený pobyt v Krkonoších a u moře nepomáhá. Pomalu se vzdávají naděje, že by zplodili potomka.

Setkání Hany a Oldřicha jsou stále častější a mnohdy velmi riskantní. Olina je však neodhalí, nemá o jejich sblížení ani tušení. Žena je příliš důvěřivá a slepá vůči náznakům, které nalézají všude okolo. Někdy dokonce nevědomky sama napomáhá tomu, že se spolu milenci ocitají o samotě.

Hana si po krátké době všimá zdravotních problémů, které nejprve nedokáže identifikovat a myslí na nejhorší. Opět obrací myšlenky k synovi a jeho budoucnosti, pokud by skutečně došlo k tragédii. Později ale překvapeně zjišťuje, že je těhotná. „*Vždyť*

---

⁹³ BOUČKOVÁ, Tereza. *Indiánský běh. Křepelice. Když milujete muže. Krákorám*. 1. vyd. Praha: Knižní klub, 1999. s. 109. ISBN 80-242-0049-X.

ji oba ujišťovali, že je Oldřich neplodný! Ježíšikriste!“⁹⁴ Hana o druhé dítě v tuto chvíli nestojí, i když svého prvního syna bezmezně miluje a znamená pro ni vše. Následuje těžké rozhodování, zda si dítě nechat, nebo raději jít na potrat. „*Nechat. Nenechat. Neříct. Říct. Neříct. Když nenechat – říct? Když nechat... Nechat? Určitě nechat! Je jí třicet osm let. Když nebude mít druhé dítě teď, nebude ho mít už nikdy.*“⁹⁵ Zvítězí tedy první možnost, Hana těhotenství nepřerušuje.

Krátce po tomto zjištění je Hana pozvána na oběd k Olině a Oldřichovi. Při jídle se jí udělá nevolno, což ji prozradí. Kamarádka ihned pochopí, oč jde, vyptává se na otce dítěte. To Hana odmítá prozradit, a tak zůstává v tuto chvíli nevěra neprozrazena.

Hana přivede na svět druhého syna Filipa, porod je však komplikovaný, musí být proveden v narkóze císařským řezem. Oldřich neskryvá nadšení z prvního potomka, ve kterého už ani nedoufal. Nabízí Haně, že odejde od Olgy a pomůže jí s výchovou syna. „*Vezmu si tě! I s Jankem! Já nejsem Jiří! Budeme rodina!*“⁹⁶

Hana však překvapivě odmítá, nechce rozvracet manželství. Představuje si sice společnou výchovu syna s Oldřichem, zároveň nechce přijít o kamarádku. Cítí výčitky, stydí se za svůj podvod vůči blízkému člověku, který v ni měl důvěru. Nakonec píše Olze: „*Měním zvyky, ruším kamarádství, žiju jinak, pro sebe...*“⁹⁷ Tímto krokem se chce oprostít od neutichajícího pocitu viny, který se kamarádčinou přítomností prohlubuje. Olga ani po tomto nápadném přetrhání vazeb nedává najevo žádné pochyby.

Oldřich tajně za synem dochází na návštěvy, o čemž nemá Olga ani tušení, vše se děje i nadále za jejími zády. Když manželka odjede do lázní, stráví s Hanou a se synem víkend u svých rodičů. Ti jsou s pravdou seznámeni. Plně se staví na stranu syna, vnouče je pro ně prioritou, nijak nekomentují Oldřichovu nevěru.

Tchýně brzy využije Olžiny návštěvy k tomu, aby jí sdělila, že Filípek je Oldřichovo dítě. Věřící, že tímto přiznáním vnukovi dopřeje tatínkovu častější společnost. Bohužel způsobí pravý opak. Oldřich krátce po této události vztah s Hanou po telefonu stručně ukončuje. „*Votočím to jako Jiří.*“⁹⁸ Jana Behančová⁹⁹ přemýšlí nad tím, co mohlo muže vést k tak nečekanému obratu. Zvažuje možnost zbabělosti, strachu z odpovědnosti.

---

⁹⁴ BOUČKOVÁ, Tereza. *Indiánský běh. Křepelice. Když milujete muže. Krákorám*. 1. vyd. Praha: Knižní klub, 1999. s. 116. ISBN 80-242-0049-X.

⁹⁵ Tamtéž, s. 117.

⁹⁶ Tamtéž, s. 120.

⁹⁷ Tamtéž, s. 123.

⁹⁸ Tamtéž, s. 125.

⁹⁹ BEHANCOVÁ, Jana. *Motiv rodiny v díle Terezy Boučkové (diplomová práce)*. Olomouc: 2012. s. 63-64.

Zároveň také uvádí: „*žádná citová deprivace, žádný tlak...*“ Toto tvrzení však není zcela jednoznačné. Tlak z manželčiny strany určitě proběhl. Žena od svého muže po nevěře neodchází, dalo by se tedy předpokládat, že nastolila jistá ultimáta, na která nejspíš Oldřich přistoupil. To dokazuje také fakt, že náhle ukončil komunikaci s Hanou.

Hana je nešťastná, utěšuje ji starší syn. Aby toho nebylo málo, při procházce s kočárkem potkává Olgu, která neudrží hněv na uzdě. „*Ty se odvažuješ jít tady s tím fakanem? (...) Ty kurvo!*“¹⁰⁰ Vinu přikládá pouze Haně, Oldřicha považuje za oběť jejího svádění.

I druhý syn tedy vyrůstá jen po boku matky. Pravidelně tráví prázdniny u prarodičů z otcovy strany, svého tátu však zná pouze z fotografie. Potkává ho náhodně při návštěvě až ve svých dvanácti letech. Otec se o syna nezajímá, prohodí s ním jen ze slušnosti pár vět a mizí. Situace se nápadně podobá té minulé.

Vzpomínky na první lásky a zklamání

Hana vzpomíná na své první lásky, které předcházely těmto dvěma vztahům. Svoji první lásku ze zemědělské brigády - zvěrolékaře, který ji však považuje jen za chvilkové zpestření, komentuje po nečekaném zklamání slovy: „*První duševní potrat.*“¹⁰¹

Brzy následuje první potrat skutečný. Její druhou láskou a otcem nenarozeného dítěte je divadelní herec. Hana navštěvuje druhý ročník fakulty, dítě si nemůže dovolit. Rozhodnutí je tedy jasné.

Po zranění při autonehodě jí učaruje ošetřující lékař Masopust a další známosti na sebe nenechají dlouho čekat. Hana potkává flétnistu Jaroslava. Opět nastává poblouznění a zamilování, které však Jaroslav brzy utne slovy, že jeho osudem by měla být šikmooká baletka. Potkává ji, ožení se a mají spolu tři syny. Jaroslav s Hanou však nadále udržuje kontakt. Jednoho dne se Hana vrací pozdě domů a dostává vzkaz, že Jaroslav dvakrát volal. Dalšího dne zjišťuje, že spáchal sebevraždu. Její důvod je záhadou. Hana tedy už nikdy nezjistí, co chtěl a proč poslední telefonát adresoval právě jí.

Na konferenci potkává o pět let mladšího Kubánce Leonela, se kterým prožije krátký románek. Rychle ji však omrzí a Hana ho chladně odmítá. Ani následující vztah s Rusem Petrem nedopadá dobře. Hana podruhé otěhotní a Petr ji prosí, aby si dítě nechala vzít, protože by si ji prý nemohl vzít, nedostal by povolení. Dodává taky, že by těžce nesl

---

¹⁰⁰ BOUČKOVÁ, Tereza. *Indiánský běh. Křepelice. Když milujete muže. Krákorám*. 1. vyd. Praha: Knižní klub, 1999. s. 126. ISBN 80-242-0049-X.

¹⁰¹ Tamtéž, s. 126.

vědomí, že má dítě, o které se nemůže postarat. Hanini rodiče si také přejí, aby absolvovala potrat a tak se taky stane.

Až poté potkává Jiřího, otce svého prvního syna. Dozvídáme se podrobnosti o jejich seznámení i o počátku zdánlivě ideálního vztahu. Jiří je velmi pozorný, zahrnuje Hanu růžemi a telefonáty. Začínají spolu bydlet, počnou dítě. „*Tentokrát už mít dítě potřebovala.*“¹⁰² Jiří poprvé přiznává obavy, zda unese otcovství. Ty jsou brzy zažehnány, alespoň pro tuto chvíli. Následuje svatba, které se matka Jiřího odmítá zúčastnit, nebere Hanu na vědomí. Ani rodiče nevěsty nejsou na svatbě přítomni. „*Hana své rodiče nepozvala. Všechno se to odbylo civilně a bez emocí. Až příliš bez emocí.*“¹⁰³ Už tento okamžik předznamenává blížící se konec. Svatba by měla být pro hlavní dva aktéry důležitým předělem a okamžikem štěstí, chvíle plná emocí. Tak tomu ale u Hany s Jiřím není.

Těhotenství je na Haně čím dál více znát, Jiří však nenachází odvahu říci o něm své matce, proto za ní pošle manželku samotnou. Je přijata bez zájmu, budoucí babička neprojeví žádné nadšení. „*Dítě v téhle době? To je nezodpovědnost! Když si vzpomenu, jak jsem si zkomplikovala život... Jak kamarádky chodily ven a já musela u něho sedět... To se neodpouští!*“¹⁰⁴ Tato zdánlivá křivda z mládí, za kterou si však může sama, se odráží v jejím vztahu k synovi. Jiří přiznává komplikovaný vztah s matkou nebo také to, že ho nikdy neoslovila jménem. I vnouče je tedy odsouzeno k babiččinu nezájmu.

Jiřího city k Haně rychle chladnou, lže jí o své údajné cestě do Dačic, což Hana náhodně prokoukne. Do té doby mu naivně věří a nepojímá žádné podezření. Vrací se k rodičům, je zoufalá a zklamaná.

Vzpomíná také na Oldřicha. Jeho nevěra manželství s Olgou neukončí, ale naopak utuží. Hana srovnává přístup Olgy, která celou dobu bojuje jako lvice o svá manželská práva a nevzdává se, se svou apatií a rezignací. Necítí vůči nyní již bývalé kamarádce ani jejímu nevěrnému manželovi žádnou zášť. Realitu přijímá chladně, smířeně.

---

¹⁰² BOUČKOVÁ, Tereza. *Indiánský běh. Křepelice. Když milujete muže. Krákorám*. 1. vyd. Praha: Knižní klub, 1999. s. 129. ISBN 80-242-0049-X.

¹⁰³ Tamtéž, s. 130.

¹⁰⁴ Tamtéž, s. 131.

Shrnutí

Hana prožívá celou řadu milostných zklamání, které se těžce podepisují na vývoji její osobnosti. Počáteční nadšení a touha po blízkém člověku, po jehož boku by žila, se mění v rezignaci a smíření se se svou samotou a úlohou matky – samoživitelky.

Když už se po prvních dvou potratech zdá, že nalézá muže snů, který ji učiní šťastnou a bude se podílet na výchově potomka, vše se stihne ještě před porodem pokazit. Důvody se zdají být banální a nepochopitelné, o to více zraňující. „*Pořád jsem mu volala, chtěla jsem vědět, proč mě v tom nechal...*“¹⁰⁵

Za deset let se situace opakuje, avšak s mírnými obměnami. Hana udržuje utajovaný vztah s ženatým mužem. Vše začíná hlavně z jeho iniciativy. Situaci zkomplikuje nečekané těhotenství. I tentokrát se zdá být budoucnost nadějná, Oldřich projeví radost z očekávaného potomka a přislíbí svoji lásku, péči a odchod od manželky. Do prozrazení se synovi věnuje a tráví s ním volné chvíle. Hana reaguje nesobecky, do ničeho Oldřicha nenutí, nenaléhá na něj; nechce rozvrátit jednu rodinu, aby tím vytvořila novou, svou. Oldřichův náhlý ústup je opět nečekaný. Hana se však může spolehnout na podporu jeho rodičů, kteří na rozdíl od otce projeví o Filípka zájem a pravidelně se s ním setkávají.

V samém závěru příběhu je zmíněno Hanino setkání s mužem, kterého už dlouho neviděla. „*Nijak na ni nezapůsobilo, když jí zjehle říkal, že je určitě moc dlouho nepochovaná...*“¹⁰⁶ Hana reaguje vyrovnaně a nepřístupně zároveň. Nedožíváme se však, o kterého z jejích osudových mužů se jedná.

---

¹⁰⁵ BOUČKOVÁ, Tereza. *Indiánský běh. Křepelice. Když milujete muže. Krákorám*. 1. vyd. Praha: Knižní klub, 1999. s. 132. ISBN 80-242-0049-X.

¹⁰⁶ Tamtéž, s. 134.

3.2 Možnosti interpretace textů ve výuce

Také kniha Křepelice v sobě nese rysy, které bychom mohli označit za autobiografické. Téma matky-samoživitelky, kterou opustil manžel, je Tereze Boučkové blízké, neboť sama vyrůstala bez otce, pouze s matkou a staršími sourozenci. Stejně jako hrdinčina rodička v příběhu, i autorčina matka si časem našla několik nových známostí, jejichž trvání však nebylo dlouhé.

Rovněž osobnost otce - umělce se nám může zdát nápadně podobná Terezinu otci. V knize jej však narozdíl od spisovatele představuje jako hudebníka. Posledním podobenstvím s vlastním životem by mohl být matčin partner, který je však ženatý a v rozhodující chvíli si mezi dvěma ženami vybírá svou manželku – i tento osud potkal autorčinu mámu v reálném životě. To by byly základní tři body, kterými bychom mohli přiblížit žákům život Terezy Boučkové.

Dále se zde setkáváme s tématy, jako je nevěra, nemanželské dítě, neúplná rodina, nečekaný odchod otce od rodiny a konec kamarádství.

Ačkoli je zřejmé, že je kniha určena primárně dospělému čtenáři, tato témata mohou být blízká i žákům druhého stupně základní školy, jimž jsou pracovní listy určeny. Téma opět zasahuje do občanské a rodinné výchovy, proto bychom mohli právě prostřednictvím knihy přiblížit látku probíranou v těchto hodinách.

Jelikož kniha nebyla dosud zfilmována, nabízí se pouze seznámení se s ní v podobě textových úryvků. V pracovních listech zaměřených na interpretaci textů jsou knize věnovány čtyři úryvky, které mapují čtyři stěžejní chvíle v životě hlavní hrdinky.

Za nevhodné pro žáky druhého stupně základní školy bychom mohli označit pouze pasáže, které se týkají sexuality hlavní hrdinky. Nenachází se jich v knize však velké množství, nejsou důležitým a hybným prvkem děje a kontext můžeme vysvětlit i bez jejich připomenutí.

4 KDYŽ MILUJETE MUŽE

4.1 Analýza knihy

Příběh vnímáme očima Hany, čerstvě vdané mladé paní, jejíž manžel musí odejít na vojnu.

Po přísaze se dlouho nevrací domů, jak bylo dříve domluveno, a tak Hana dostává strach. Vydává se tedy do Plzně, kde by se měl vyskytovat, ale nic se nedozvídá. „*My vám nesmíme sdělit, co se s ním stalo.*“¹⁰⁷ Pocity nevědomosti Hanu ubíjí, nechápe nastalou situaci a ani na chvíli nevzdává své odhodlání vypátrat, co se manželovi stalo. Vrací se do Prahy, kde prochází všechny věznice, ovšem bez výsledku. Vzbouří Ministerstvo spravedlnosti a dozvídá se šokující zprávu – manžel má být popraven pro velezradu. Toto zjištění Hana nečeká ani v těch nejhorších snech, první chvíle po oznámení verdiktu jsou pro ni obrovskou trýzní. „*Najednou jsem se nemohla pohnout, nadechnout. Oslepla jsem. Ohluchla. Když vám mají tři měsíce po svatbě popravít muže!*“¹⁰⁸

Haniny první myšlenky směřují k možnosti ukončit vlastní život, to však rychle zamítá. Uvědomuje si totiž, že pokud existuje nějaká naděje, že by z tohoto neštěstí mohl její muž vyvážnout živý, musí za něj bojovat. Ani na okamžik o svém muži nepochybuje a plně mu věří, je odhodlaná udělat cokoli pro jeho očištění a návrat na svobodu.

Hana trpí nemožností bližšího kontaktu a přísným režimem věznice. Pořádá zdánlivě bláznivé pokusy o to, aby muže viděla – ať už jde o obcházení budovy věznice a pískání dvojici známé melodie nebo lezení na strom stojící v její blízkosti.

Najímá si advokáta, který ji hned po prvním bližším seznámení se s situací oznámí, že manžela nezabijí. Žena pláče štěstím. Když znovu pročítá obžalobu, všimá si neodpovídajícího data, kdy měl Jiří údajně v úmyslu přejít hranice a vyzradit druhé straně citlivé informace – v tu dobu ještě totiž vůbec na vojně nebyl. Hana tedy nejímá další tři advokáty a vše se daří. Trest smrti je zmírněn na dva roky odnětí svobody.

Hanu však vzápětí čeká další rána. Hrozí ji propuštění z práce, pokud se s manželem nerozvede. Odmítá možnost, že by se měla mít dobře a byla zajištěná, zatímco manžel by strádal ve vězení. Ani chvíli neváhá, opět jde do všeho po hlavě, odchází z práce na méně lukrativní místo do výroby. Vše nese smířeně, neprotestuje, nehledá viníka ani nemá touhu se mstít. Vidí jen jedno: chce zachránit milovaného muže, je proto

---

¹⁰⁷ BOUČKOVÁ, Tereza. *Když milujete muže*. 1. vyd. Ostrava: Středoevropské nakladatelství, 1995. s. 51. ISBN 80-902048-2-1.

¹⁰⁸ Tamtéž, s.51.

ochotná riskovat vše, i vlastní zdraví, neváhá tedy odpracovat i několik náročných směn po sobě jen proto, aby vydělala dostatek peněz na zaplacení advokátů, balíčků i cest za mužem.

Během první návštěvy muže se oba rozpláčou a jen se na sebe dívají. Komunikují pouze bez slov. Jiří je Haně vděčný a než ho odvedou, stihne jí za vše, co pro něj dělá, poděkovat. Ve chvíli, kdy muž opouští místnost, Hana reaguje slovy: „*Proč mě nezavřete s ním? Já vím totéž co on a nevím taky tolik!*“¹⁰⁹ Cítí nespravedlnost, nechápe nesmyslnost zatčení. Lituje také toho, že Jiřímu neřekla nic z toho, co mu měla v plánu říct. Chvíle vyhrazená pro jejich setkání na to byla příliš krátká a vyhocené emoce jim znemožnily více komunikovat.

Hana píše dopis prezidentovi, jeho ženě i ministru spravedlnosti. Prosí o jeho propuštění, jelikož uběhla polovina doby, kterou měl strávit ve vězení a plní své povinnosti bez kázeňských přestupků. Žádá o zvážení amnestie. Obdrží spoustu dopisů, v nichž je informována, jak se případ vyvíjí a kam se posunuje, ovšem bez výsledku. Dostává také dopis od manžela: „*Drahá Hano, za pár dní tomu budou dva roky, co jsme se vzali. Tenkrát jsme si mysleli, že už se nikdy nebudeme víc mít rádi, jako v ten den. A zatím se ukazuje, že tehdejší naše láska byla u srovnání s nynější slabá. Oč silnější je cit, který nás nyní spojuje, přes všechny vzdálenosti, přes sebedelší odloučení. oč je hlubší a opravdovější. Je silnější než smrt. Jsem opravdu šťasten, Hano, že jsi se stala mojí ženou, a jsem si vědom toho, že lepší, krásnější, víc milující ženu bych nikdy nedostal.*“¹¹⁰

Než Jiřího propustí, připraví mu Hana překvapení. Zařídí přestěhování se z podnájmu ve vlhkém suterénu vily do garsoniéry s terasou. Ačkoli se realizace tohoto velkého snu nepodaří bez komplikací, nenechává se odbýt. Záleží jí na tom, aby se Jiří vrátil z uranových dolů, kam byl na nějaký čas přemístěn, do prostředí, kde budou pro něj ty nejlepší podmínky na zotavení. Po dvou letech odloučení tedy konečně nastává vytoužená chvíle shledání. „*Šel proti mně, volný. Utíkala jsem mu naproti.*“¹¹¹ Pár je dojatý.

Hana o zesláblého muže pečuje. Chce vydělat dostatek peněz, aby Jiří nemusel chodit do práce a mohl odpočívat, proto často zůstává v práci déle. Po načerpání sil si Jiří začíná hledat práci, ale nedaří se mu.

---

¹⁰⁹ BOUČKOVÁ, Tereza. *Když milujete muže*. 1. vyd. Ostrava: Středoevropské nakladatelství, 1995. s. 55. ISBN 80-902048-2-1.

¹¹⁰ Tamtéž, s. 57.

¹¹¹ Tamtéž, s. 58.

Haně se brzy narodí miminko, ale i nadále dělá vše pro to, aby manžela i syna sama uživila. Jiří začíná studovat na konzervatoři, o čemž dlouho snil, a Hana si přivydělává přepisováním not. Její touha pomoci zde už hraničí s šílenstvím, protože přepisuje ve dne i v noci, téměř nespí, polyká hromadu léků. „*Miláčku, ztratila jsem spánek a můžu pracovat nepřetržitě.*“¹¹² Končí dokonce v psychiatrické léčebně. Je ale šťastná, protože po návratu může opět pečovat o dítě i manžela, který mezitím úspěšně dostuduje a začne se pomalu prosazovat ve své branži. Hana uspořené peníze investuje do auta pro svého muže, aby mu usnadnila pohyb po Praze.

Jednoho dne ji navštíví neznámý muž se sdělením, že má Jiří milenku. Hana tomu nejprve nemůže uvěřit: „*Tak vy nám jenom závidíte šťastný manželství?*“¹¹³ Jiří by měl být údajně na služební cestě na Slovensku, muž ale Haně sdělí, kde ho najde. Hana stále nevěří, ale na dané místo zavítá a přesvědčí se o pravdivosti jeho slov. Hroutí se jí svět, ale nevzdává se. „*Koupila jsem si paruku. Nové šaty. Chtěla jsem být jiná. Chtěla jsem, aby Jiří doma našel novou ženu, až. Přijede z té cesty.*“¹¹⁴ Doufá ve vysvětlení situace, byla by schopna odpustit. Po Jiřího návratu ji ale čeká poznání kruté reality. Jiří opravdu má milenku, mladou slečnu, kterou teprve čeká maturita. Nejde však o žádný úlet, který by nic neznamenal. Chce si ji vzít, odchází od rodiny.

Co mohlo ohrozit chod zdánlivě fungující rodiny? Jana Behančová ve své diplomové práci¹¹⁵ uvádí, že přelomovým okamžikem mohlo být narození syna, které je pro prvorodiče vždy obrovskou změnou a zásahem do jejich dosavadního vztahu. Zvažuje také možnost změny mužova chování po návratu do studentského života. My se však domníváme, že onou přelomovou chvílí mohl být už samotný pobyt ve vězení. Odloučení od milovaného člověka často způsobuje zidealizování si dané osoby, což může po opětovném shledání a vystřízlivění z okamžiků prvních společných chvil přinést pocity zklamání z toho, že vysněná bytost není taková, jakou jsme si ji uložili do paměti. Je přirozené, že během dlouhodobější nepřítomnosti našich blízkých jsou špatné vzpomínky odsunuty do pozadí a v paměti převládají hezké okamžiky, které jsme s nimi zažili, potom je tedy návrat do reality ledovou sprchou.

Otázkou ale stále zůstává, proč vztah ztroskotal až po tak dlouhé době a ne dříve? Dalším vysvětlením by mohla být mužova osamělost. Měl sice milující ženu, která mu

---

¹¹² BOUČKOVÁ, Tereza. *Když milujete muže*. 1. vyd. Ostrava: Středoevropské nakladatelství, 1995. s. 64. ISBN 80-902048-2-1.

¹¹³ Tamtéž, s. 66.

¹¹⁴ Tamtéž, s. 66.

¹¹⁵ BEHANCOVÁ, Jana. *Motiv rodiny v díle Terezy Boučkové*. Olomouc: 2012, s. 69.

zajistila veškerý komfort a starala se o jeho pohodlí, na druhou stranu tohle vše za cenu, že se téměř nevyskytovala doma a většinu dne trávila prací. Návrat do studentského života tedy mohl sehrát důležitou roli v Jiřího touze po společnosti. Studium na konzervatoři určitě znamenalo nalezení nových přátel a jejich velký vliv na další vývoj mužovy osobnosti. Studentská bezstarostnost a nezávaznost pro něj mohla být po zkušenosti s uvězněním o to lákavější. Velkou roli sehrála určitě také přítomnost mladých slečen – ve vězení pro něj byla jedinou ženou manželka, jiné známosti neměl šanci navázat. Jiřího umělecká dráha doprovázená několika lety zkušeností navíc oproti spolužákům mohla být pro mladé dívky atraktivní a lákavá. S přihlédnutím k těmto okolnostem se jeho selhání a odchod mohou jevit pochopitelnějšími.

Hana však nese manželův odchod těžce, je to pro ni nečekaná rána. Vztahu obětovala vše - úspěšně nakročenou kariéru i veškerý volný čas, snažila se být dokonalou manželkou, ale i přesto vztah ztroskotal. Možná právě tato touha po bezchybnosti se jí stala osudnou. Její ambicióznost ve srovnání s Jiřího lenivostí a jistou rezignací mohla vztahu jen uškodit.

Žena se utěšuje tím, že jí zůstal alespoň nyní již téměř dospělý syn – některé ženy, od nichž odešel manžel, končí úplně samy. V tuto chvíli se na syna upíná a jeho výchova je pro ni prioritou. Možná proto, že je jediný, kdo jí zůstal, možná taky proto, že v něm vidí bývalého manžela nebo magnet, který by jej mohl přivést nazpět. Nedožívá se však, že Janek otce tajně navštěvuje. Syn o tom mámu neinformuje, neboť se domnívá, že by jí tím ublížil.

I přes jeho přítomnost je pro ni samota skličující. „*Mluvila jsem sama k sobě, nahlas jsem mluvila. S jeho oblíbeným jídlem jsem mluvila. S kravatou, co doma zapomněl. Říkala jsem si: Mysli, že umřel, tolik ti ublížil, pro tebe umřel!*“¹¹⁶ Velkou roli v tomto okamžiku Hanina vyhoření zajisté sehrály i psychické problémy z dřívějšího a nadměrná konzumace léčiv. Žena sice na jednu stranu vřele komunikuje s manželovými věcmi, které po něm v bytě zůstaly, na stranu druhou se snaží všech těchto věcných vzpomínek zbavit.

Hana přemítá, co udělala špatně. Lituje toho, že když chtěl manžel odejít, zdaleka nebojovala tak, jako když byl ve vězení. Veškerou energii vyčerpala už při prvním boji o manžela, kdy proti ní stálo paradoxně více překážek a nepřátel. Ve druhém případě brzy

---

¹¹⁶ BOUČKOVÁ, Tereza. *Když milujete muže*. 1. vyd. Ostrava: Středoevropské nakladatelství, 1995. s. 69. ISBN 80-902048-2-1.

rezignuje na jakékoli kroky, a když ji přátelé utěšují a nejspíš ne příliš vážně navrhují: „Zajedem za ní a rozbijem jí hubu a ona už si rozmyslí!“¹¹⁷, Hana odmítá.

Po nějakém čase přece jen navazuje novou známost a dokonce se i znovu vdá. Vztah ale nefunguje, žena je stále nevyrovnaná s předchozím rozchodem a důvodem navázání bližšího kontaktu s dalším mužem je pouze potřeba cítit se znovu ženou, být někým milována. Brzy tedy následuje rozvod. Tento vztah byl už od začátku odsouzen k zániku.

Jiří není v novém vztahu také stoprocentně spokojený. Své problémy a pochyby přichází nečekaně řešit za bývalou ženou. Zde se nabízí prostor pro polemiku nad nesmyslností jeho chování. Vyhledává ženu, které velmi ublížil, za účelem rozebírání aktuálního vztahu. S největší pravděpodobností si v tuto chvíli neuvědomuje bezohlednost, s jakou přistupuje k psychicky nemocné ženě, která stále nedokázala udělat čáru za minulostí a odpoutat se od závislosti na kdysi blízké osobě. Jiřího problém je následující: Jeho mladá manželka si přeje dítě, on nikoli. Po Haně žádá radu. Ta však reaguje i přes své přetrvávající city k muži klidně a snaží se mu poradit. Jeho přítomnost v ní vyvolává bolestné vzpomínky a stále také plané naděje na změnu.

Dospělý syn se ožení, Hana jemu a jeho ženě věnuje svůj byt a sama se stěhuje do hotelového domu pro důchodce. Opět obětuje své pohodlí pro to, aby dopřála co nejlepší zázemí milované osobě.

Stane se babičkou a náhoda způsobí to, že ve stejný den spatří světlo světa i potomek bývalého muže. Hana překvapivě až v tuto chvíli ztrácí naději, že by se Jiří mohl někdy vrátit. Byla schopná mu i po tak dlouhé době odpustit a vzít ho k sobě zpátky. „Když jsi vzal svoji holčičku do náruče, já jsem věděla, ach, věděla jsem to jistě. Nevrátíš se.“¹¹⁸ Jiří tedy vyhověl své mladé ženě a ačkoli si další dítě nepřál, narodilo se. Nedožíváme se však, jestli změnil názor a dalšího potomka si nakonec přeci jen přál, nebo neochotně podlehl jejímu naléhání.

Hana se smiřuje s realitou. Jeho zdravotní komplikace v ní ale opět vyvolají touhu pomoci a je ochotná Jiřímu darovat krev, pokud by to bylo nezbytné. „Dám mu svoji krev. Dám ti svoji krev a budu ty. Budu se tě dotýkat, pořád. Budu s tebou dýchat, budu pískat blues. Budu tvoje tvář, tvoje dlaň. Budu tvoje vůně. Navždycky.“¹¹⁹

---

¹¹⁷ BOUČKOVÁ, Tereza. *Když milujete muže*. 1. vyd. Ostrava: Středoevropské nakladatelství, 1995. s. 71. ISBN 80-902048-2-1.

¹¹⁸ Tamtéž, s. 76.

¹¹⁹ Tamtéž, s. 78.

Shrnutí

Knihy líčí tragický osud ženy, jež je schopna pro blaho svých blízkých obětovat téměř cokoli. Bezmezně věří tomu, že její péče a starostlivost bude náležitě oceněna. To se však neděje. Haniny snahy o propuštění manžela na svobodu jsou rychle po jeho návratu zapomenuty a brány až příliš automaticky. Jiří si na komfort velmi rychle zvyká a zevšední mu, neváží si ženiny obětavosti.

Nicnedělání a z něho vyplývající znužení vyvrcholí touhou po společnosti. Paradoxně se možná až po propuštění z vazby dostává do opravdového vězení, za něž může považovat domácí léčení a přehnanou péči manželky. Vysvobozením se pro něj stává až možnost studia a volnost s ním spojená.

Jeho nevděčnost a nezodpovědnost vůči rodině však zůstává v knize z jeho strany nevysvětlena. Můžeme se jen domnívat, co bylo hlavním důvodem jeho odchodu od rodiny. Muž nekončí předchozí vztah příliš rázným způsobem, Hana nepovažuje rozchod za definitivní a stále doufá v jeho návrat. Podepisuje se na ni stres z minulosti a obrovské zklamání, ale také fyzické i psychické vyčerpání.

Nakonec žena podstoupí další oběť, a to tehdy, když věnuje vlastní byt synovi a sama se odstěhuje do menšího komfortu. Vděčnost ze strany syna sice v knize není přiblížena, můžeme se ale domnívat z jejich dosavadního vztahu, že se jí žena narozdíl od předchozího zklamání ze strany exmanžela dočkala. Závěr knihy tedy vyznívá smířlivě, žena snad nachází po dlouhé strastiplné cestě životem konečný klid a uspokojení.

4.2 Možnosti interpretace textů ve výuce

Jediným autobiografickým znakem, který bychom v knize mohli nalézt a najít v něm spojitost s životem autorky, by bylo opět téma matky – samoživitelky a odchod otce od rodiny. Tato problematika se objevuje téměř ve všech dílech Terezy Boučkové. V knize *Když milujete muže* je však příběh hrdinů zkomplikován díky jiné dějové lince, která události předchází a kterou je uvěznění nevinného člověka a vypořádání se s nastalou situací.

Opět se tedy setkáváme s tématem neúplné rodiny, ale také studia ve vyšším věku, vězeňství, nevěry, vztahu s výrazně mladším partnerem nebo přehnané starostlivosti a obětování se pro blaho druhých.

Všechna tato témata mohou opět být podnětem pro diskuzi a doplnění učiva rodinné i občanské výchovy. Uvěznění hlavního hrdiny souvisí s politickou situací, můžeme díky němu do výčtu vhodných předmětů, se kterými bychom mohli český jazyk a literaturu ve spojitosti s dílem Terezy Boučkové propojit, zahrnout také dějepis a přiblížit tak žákům historické pozadí druhé poloviny dvacátého století v naší zemi a okolnosti, které ovlivňovaly tehdejší život.

Knihy se dosud nedočkala filmové adaptace, žáci se s ní tedy mohou seznámit pouze prostřednictvím úryvků textů. V části práce věnované interpretaci textů jsou uvedeny tři ukázky, zaznamenávající klíčové momenty příběhu.

Opět se také domníváme, že kniha neobsahuje žádné pasáže, které by byly nevhodné pro žáky druhého stupně základních škol. Nicméně i tak musíme konstatovat, že kniha je primárně určena starším čtenářům.

Vhodnou alternativou by pro žáky mohlo být například její zdramatizování a herecké ztvárnění vybraných scén, které jsou určující pro děj knihy. Stěžejní situace jsou emotivně velmi vypjaté, jejich divadelní podoba by tedy pro žáky neměla být tvrdým oříškem, neboť vcítění se do rolí by s ohledem na často prezentovanou tematiku nemuselo být neznámé. Nenásilnou formou bychom tímto způsobem mohli přiblížit dějové pasáže knihy a docílit seznámení se s dílem spisovatelky.

5 KRÁKORÁM

V novele Krákorám se setkáváme s osudy dvou generací jedné rodiny. Autorka rozvíjí příběh dvou žen, které bojují s každodenními problémy – ať už jde o ty rodinné nebo o problémy s tehdejší režimem. Sama Tereza Boučková charakterizuje knihu slovy: „*Útlý, úsporný románek o naší posttotalitní a marné snaze zbavit se cejchu minulosti: krákorání...*“¹²⁰

5.1 Analýza knihy

Rodiče

Mariin otec Matyáš je zapálený motocyklový závodník. S ženou Magdalénou žijí v blíže nespécifikované zemi, označené jménem Tramtárie. Rodina se časem vrací do původní vlasti, kde v roce 1948 probíhá státní převrat.

Krátce po jejich seznámení Magdaléna otěhotní a mladý pár se proto rozhodne pro svatbu. Ani po ní se však Matyáš nevzdá svého největšího koníčku, motoriky, a nevyhýbají se mu úrazy. „*Děti přicházely na svět vždy za devět měsíců poté, co se vyboural tak, že byla jeho B. S. A. pár dní nepojízdná.*“¹²¹

Vztah rodičů se zdá být ideální. Magdaléna s radostí o Matyáše pečuje pokaždé, když se zraní. Jeho zálibu, ač se zdá být velmi nebezpečná, mu ani v nejmenším nerozmlouvá a nezakazuje.

Dcera Marie

Dcera Marie je okouzující slečna, která se těší velkému zájmu a nemá nouzi o nápadníky. Udrhuje s rodiči velmi blízký vztah, ti na ni nedají dopustit a neřeknou jí jinak než Marínka. Žijí klidně a spokojeně.

Mariinou první láskou se stává instruktor, se kterým se seznámí na lyžařském kurzu. Mladý zamilovaný pár plánuje společnou budoucnost, zasnoubí se. Svatba se má konat po snoubencově ukončení studia, ale nakonec z ní sejde. Mariina přelétavost a nestálost způsobí náhlý a nečekaný rozpad vztahu. Na vině je nejspíš nevyspělost děvčete, které se po hlavě vrhá do situací, na které ještě není dostatečně připraveno, a tak například právě zasnoubení bere na lehkou váhu.

---

¹²⁰ BOUČKOVÁ, Tereza. *Krákorám*. 1. vyd. Praha: Hynek, 19988. ISBN 80-86202-04-6.

¹²¹ Tamtéž, s. 21.

Při přípravě na život vdané paní v rodinné škole se zamiluje do mladého vyučujícího Oleka, idola všech děvčat. Učaruje jí a dívka během chvíle zapomíná na snoubence, za minulostí udělá z minuty na minutu tlustou čáru, nepocítuje však žádné výčitky svědomí.

Olek, velký příznivec komunismu, bydlí s rodiči a jakožto čerstvě rozvedený muž si rychle hledá novou známost, což činí natruc bývalé ženě. Často si odpoledne vodí domů nejhezčí mladá děvčata, hraje jim na klavír a vybírá si mezi nimi budoucí manželku. Marie se dostává do jeho užšího výběru dívek, a když ji Olek požádá o ruku, okamžitě souhlasí. Zde se opět setkáváme s tím, že Marie jde do všeho bezmyšlenkovitě po hlavě. Ještě toho roku proběhne svatba.

Manželé bydlí v jednom bytě s Olekovými rodiči, narodí se jim postupně třináct dětí. Olek má neobvyklou a pro svoji mladou ženu nepochopitelnou zálibu – vede si deník, kde si zapisuje mimo jiné také data početí všech potomků. Čím dál častěji pobývá mimo domov, což způsobí jejich vzájemné oddálení a manželství se začíná pomalu rozpadat.

Marie nachází v posteli dlouhé černé vlasy, které jí nepatří, ačkoli se jí o tom manžel snaží přesvědčit. Vnímá ji tedy nejspíš stále jako malou naivní dívku, i když už se proměnila v několikanásobnou matku. Později Marie nalézá také cizí rtěnku a z deníku, ke kterému se dostává vypáčením zásuvky Olekova stolu, se dozvídá nepříjemnou pravdu. Nastává vlna výčitek a dojde také k tomu, že se manželé poperou. Olekova nevěra je tedy potvrzena.

Po tomto incidentu Olek odchází, bere si s sebou revolver a nechává na klavíru dopis na rozloučenou. Marie ve strachu o jeho život volá všem přátelům. Obrovské zklamání z jeho nevěry však nezapříčiní její netečnost a nezájem. Olek si však na život nesáhne, zůstane pouze u výhrůžek. Ráno se vrací domů a domlouvá se s manželkou na budoucím postupu. „*Žádost o rozvod podá Marínka, protože to bude vhodnější. Ona si vezme byt i s jeho rodiči, on auto i s potahy. Děti zůstanou jí, přestože jsou jeho. On na ně bude platit výživné, částku ve srovnání s podobnými částkami vysokou a nikdy se neopozdí, nikdy nevynechá.*“¹²²

Celá záležitost však na veřejnosti po tomto kroku vypadá jinak, než je tomu ve skutečnosti, a to následovně: rozvést se chce Marie, ne Olek. Žena údajně neumí hospodařit s penězi, plýtvá roztrhaným prádlem – namísto toho, aby ho zašila, končí v koši. Rozhodujícím se ale stává skutečnost, že se odmítá stát soustružnicí. Olek si potrpí

---

¹²² BOUČKOVÁ, Tereza. *Krákorám*. 1. vyd. Praha: Hynek, 1998. s. 12. ISBN 80-86202-04-6.

na tom, aby si ve společnosti udržel jistou úroveň, a vinu hází na nevinnou Marii. Manželství se tedy rozpadá. Marie z něj vychází jako poražená, zároveň ale také v očích veřejnosti působí jako hlavní viník.

Marie zůstává v bytě Olekových rodičů, rozhodne se ale pro jeho přepůlení, čímž přichází o kuchyň a toaletu. Její otec však přiloží ruce k dílu a pomůže s vybudováním nového domácího zázemí. Právě v rodičích má žena velkou podporu. Táta jí pomáhá také s výchovou dětí a snaží se vnoučatům nahradit vlastního otce, jak jen to jde.

Zanedlouho si Olek najde novou známost, mladou studující klavíristku. Je vším, co si kdy přál – plní vše, co mu na očích vidí – vaří mu teplé večeře, zažívá oblečení...

Olek si uvědomuje, že výchova dětí není úplně v pořádku a rád by se o děti staral sám, nemá ale pro ně dostatek místa. Doufá, že jeho geny potomky nasměrují správnou cestou, tím také sám sobě ospravedlňuje svoji neangažovanost v jejich výchově a více situaci neřeší. Ani jeho rodiče, kteří bydlí v těsné blízkosti Marie a vnoučat, se na výchově nijak nepodílí.

Dcera Mimi

V knize je stručně zmíněna i jedenáctiletá dcera Mimi, která sice dědí talent po otci a s radostí hraje na klavír, větší vášní je však pro ni starost o svůj vzhled. Její velkou slabinou jsou náhlá a intenzivní milostná vzplanutí s jepičím trváním. *„Zamilovávala se dnes a denně a vždycky to bylo úplně nejkrásnější a úplně poprvé. Vždycky to bylo navždycky. Nikdy jí to nevyšlo.“*¹²³

Syn Manfred

Nejmladší z dětí Marie a Oleka, Manfred, odmalička tíhne k umění. Neustále kreslí ptáky, nic jiného. Marínka si tohoto synova talentu kvůli svému vytížení až tehdy, když Manfred černým uhlím ukradeným z lékárničky pomaluje zdi obývacího pokoje. Je tedy zřejmé, že práce a velký počet dětí Marii zabraňuje v tom, aby se plně věnovala všem svým dětem a odhalila jejich přednosti či trápení.

S přibývajícím věkem se Manfredovy kresby mění a nachází si svůj vyhraněný styl. *„Jak rostl a mužněl, i formát jeho obrazů se zvětšoval. Z ptáčků se stali ptáci. (...) Ano, žádní opeření obratlovci to nebyli.“*¹²⁴ Více se o Manfredovi nedozvídáme.

---

¹²³ BOUČKOVÁ, Tereza. *Krákorám*. 1. vyd. Praha: Hynek, 19988. s. 18. ISBN 80-86202-04-6.

¹²⁴ Tamtéž, s. 19-20.

Dcera Manuela

Druhou generaci rodiny, s níž se seznamujeme v knize, zastupuje zejména dcera Manuela. Nejstarší dítě Marie a Oleka se po dlouhé známosti vdává za policejního inspektora Mojmíra, seznamují se při jedné z jeho pochůzek. Dostávají služební byt a vše se zdá být ideální. Manuela však nemůže otěhotnět. Poctivě provádí cviky, které jí k tomu mají pomoci, ale marně. Rodině jsou tedy přiděleni dva chlapi. Nakonec žena přece jen otěhotní. „*Poslali ho (manžela, pozn.) na speciální střelecký výcvik a teprve tam se dozvěděl, k čemu to své fídlátko vlastně má. (...) A tak se stalo, že jsem to miminko přece dostala.*“¹²⁵

Žijí šťastně a spokojeně až do té doby, kdy se v Manuele ozvou otcovy geny a vytvoří hudební dílo. Opera je bedlivě zkoumána, a jelikož ji režim vyhodnotí jako nepřijatelnou, Manuela končí ve vězení.

Tato událost ovlivní chod celé rodiny. Mojmíra kvůli manželčině umělecké činnosti postaví mimo službu, snižují mu hodnotu a nakonec ho z Veřejné bezpečnosti vyhazují úplně. Stává se z něj bagrista. (V tuto chvíli Manuela lituje toho, že se potatila a jaké problémy rodině přinesla.)

Brzy však nastává převrat a žena je z vězení propuštěna. Rodina ji doma vřele vítá a oslavuje začátek demokracie. Ani revoluce však nepřináší rodině spásu. Manžel znovu přichází o práci, dostávají se do finančních problémů. „*Kdyby dobří lidé nenosili našemu pejskovi zbytky jídel (nezřídka nám vystačily i na dvě večeře), kdo ví, jak by to s námi dopadlo.*“¹²⁶ Auto si nemohou dovolit používat, domácí spotřebiče špatně fungují, dům není pro rodinu dostatečně velký, střecha by potřebovala opravit – to je výčet jen několika málo problémů, které rodinu sužují. Nedostatek financí a špatné zázemí má velký vliv na rodinnou atmosféru. Stále ale fungují jako rodina.

Mojmíra zaregistrují na úřadu práce jako nezaměstnaného, je mu přiznána podpora v nezaměstnanosti a musí se každé dva týdny hlásit. První vyplacenou podporu však namísto potřebných věcí utratí za zbytečnosti. Nakonec je přidělen na výpomoc místnímu Obecnímu úřadu. Má na starost koordinaci výkopových prací a pokládku vodovodu. Po krátkém čase se Mojmír vrací k policii. Je mu propůjčena hodnost kapitána a později je povýšen na majora, pracuje však v utajení.

---

¹²⁵ BOUČKOVÁ, Tereza. *Krákorám*. 1. vyd. Praha: Hynek, 1998. s. 424. ISBN 80-86202-04-6.

¹²⁶ Tamtéž, s. 48.

Rodina má své každodenní zažité rituály. Každé ráno společně cvičí pozdrav Slunci, pro který je zapálena zejména Manuela, synové ji následují s odporem. Další boj nastává při čištění zubů, kdy se chlapci pokaždé rvou, ušpiní si zubní pastou oblečení a zmáčí si rukávy vodou. Po přesunutí do předsíně pokračují vzájemným kopáním do školních tašek. Po cestě do práce manžel vyprovází syny do školy a do školky, odpoledne je opět vodí domů.

Manuela popisuje také večerní snahu o to, aby chlapci napsali své úkoly. I to je boj, funguje na ně pouze nářez. „*Teprve po něm se Mariáni (pozn. označení pro syny) zklidní a uvolní, přestanou se vztekat, přestanou šílet a kvílet, vysmrkají se do rukávu a jdou na to.*“¹²⁷

Ve vesnici, kde žijí, dojde k vraždě a několika loupežím. Tyhle incidenty poznamenají samozřejmě také Manuelinu rodinu. Popisuje, že spí se sekerou u postele, na záchod nejde bez srpu nebo kladiva. Zmiňuje také to, že synové si často hrají s plyšáky na popravu. Když však v noci přeruší ticho dunění větru a lomcování plechu na střeše, spustí křik a utišíť je se stává v tuto chvíli nemožné. Vrah je nakonec dopaden a všichni si oddechnou.

Synové

Nejstarší ze synů Manuely a Mojmíra je černoch. Prostřední syn je naopak plavovlasý a modrooký. Ač se na první pohled zdá být chlapec zdravý, rodinu trápí jeho pomalý vývoj řeči. Chlapec sice poprvé promluví v roce a půl, následující pokroky jsou téměř nulové. „*Měli jsme takovou radost! Jeho vývoj řeči od předřečového období a jednoduché vokalizace, výskotu, úmyslného artikulovaného broukání a žvatlání k prvním, smysluplným slovům tak konečně začal. Jenže nepokračoval.*“¹²⁸

Po konzultaci s pedagogicko-psychologickou poradnou a budoucí paní učitelkou se rodiče rozhodnou chlapcovu školní docházku o rok odložit. Jeho řečové schopnosti zůstávají však i nadále nedostatečné. Chlapec nerozlišuje ve své slovní zásobě mámu a tátu, oba jsou pro něj „táta“. Věci kolem sebe nazývá „tamto“, bratry oslovuje neúplnými jmény.

Nejmladší z chlapců, jediný biologický syn Manuely a Mojmíra, je kakaové pleti. Rodiče nesou tuto skutečnost těžce, věří ve vědecké pokroky, které by mohly situaci

---

¹²⁷ BOUČKOVÁ, Tereza. *Krákorám*. 1. vyd. Praha: Hynek, 19988. s. 72. ISBN 80-86202-04-6.

¹²⁸ Tamtéž, s. 65.

změnit. Nechápu, jak je možné, že chlapcova pleť je tmavá, zatímco pleť obou rodičů je bílá. „*Vždyť jsme se k tomuto našemu jedinému vlastnímu dítěti nesměli vůbec biologicky hlásit!*“¹²⁹ Rozhodují se tedy na radu úřednice o malou lest a chlapce promění, za vlastního označují prostředního syna, který je jediný bílé pleti.

Situace v obci

Obec, ve které rodina žije, se vymyká trendu snižování porodnosti po revoluci, který je patrný v celé západní Evropě. To je údajně způsobeno starými elektrickými transformátory, které nezvládají nápor elektrospotřebičů. Proto je na každodenním pořádku, že se celá obec večer co večer, když hospodyňky najednou zapnou elektrické sporáky, topí ve tmě. Večery při svíčkách bez televize prý napomáhají udržet míru porodnosti stále stejnou. „*Bříška zde trvale žijících obyvatelk se pravidelně kulatí.*“¹³⁰ Narozdíl od ostatních vesnických malotřídek je zde dostatek dětí a nemusí se tedy rušit. Toto sdělení může působit lehce komicky nebo jako nadsázka na odlehčení příběhu.

Starosta

Rodinný vztah starosty obce je v knize zmíněn jen okrajově. Manželství prochází krizí, která je vylíčena následovně: „*Vleze si (pozn. starosta) pod peřinu a přitiskne se pevně ke své teplé cihle. Dává jí už dávno přednost před manželkou, neboť je příjemně nahřátá, nemluví a nevdá jí, že si před spaním prohlíží erotický magazín.*“¹³¹ Starostově manželce tento pravidelný scénář pochopitelně vadí. Více prostoru jim v knize není věnováno.

Shrnutí

Základní dvě dějové linky mapují rodinnou situaci Marie a posléze její dcery Manuely. Příběhům ostatních postav je věnován pouze malý prostor a do děje nijak výrazně nezasahují.

Druhá zmíněná dějová linka nese autobiografické rysy autorky, a to zejména adopcí dvou dětí a s ní spojenou otázkou původu a rasy. Také Manuelino umělecké nadání je autorce vlastní, svoji hrdinku však obdaří hudebním talentem, zatímco sama se věnuje literární oblasti. Umělecká činnost hrdinčina otce a jeho odloučení od rodiny koresponduje

---

¹²⁹ BOUČKOVÁ, Tereza. *Krákorám*. 1. vyd. Praha: Hynek, 19988. s. 66. ISBN 80-86202-04-6.

¹³⁰ Tamtéž, s. 51.

¹³¹ Tamtéž, s. 60.

s autorčíným vztahem s otcem, který je také spisovatelem a kontakt s rodinou neudrží. Rovněž v umístění příběhu na samotu za vesnici můžeme spatřovat autorčín otisk.

Dílo je doplněno politickým pozadím, na příbězích tří generací líčí nástup komunismu, jeho průběh i převrat a počátek demokracie. V závěru knihy autorka hrdinčínými ústy překvapivě prohlašuje: „*Už jsme si s manželem kapitalismu užili dost (...) a teď bychom si rádi zase užili socialismu, je takový milejší.*“¹³² Toto tvrzení Manuela zdůvodňuje slovy: „*Žili jsme si kdysi tak pěkně spokojeně, hýčkáni životními jistotami – prací pro každého, zdravotní péčí zdarma a posléze důchodem, sice nízkým, ale pravidelným. Všichni jsme na tom byli stejně, všichni jsme táhli, jak se říká, za jeden provaz.*“¹³³

---

¹³² BOUČKOVÁ, Tereza. *Krákorám*. 1. vyd. Praha: Hynek, 19988. s. 79. ISBN 80-86202-04-6.

¹³³ Tamtéž, s. 79.

5.2 Možnosti interpretace textů ve výuce

Kniha se věnuje širší problematice mezilidských vztahů. Opět v ní najdeme hned několik autobiografických znaků, které odkazují na osobní zkušenosti a zážitky autorky. Kromě již několikrát zmíněného odchodu otce od rodiny je zde důležitým tématem nemožnost otěhotnění, se kterou se Tereza Boučková také potýkala. Nakonec hrdinka příběhu dochází ke stejnému závěru jako spisovatelka – rozhoduje se pro adopci. Jeden z chlapců je autorčinými slovy „černoch“, druhý „kakao“ a třetí „bílý“. Stejně tak tomu bylo i v životě Boučkové – jeden z jejích adoptovaných synů byl Rom, druhý z nich měl jednoho z rodičů Roma a třetí syn, jediný vlastní, byl bílé pleti.

Umístění druhého z příběhů na venkov můžeme také vnímat jako jisté podobenství s životem autorky – i ona se svou rodinou pobývala mimo velkoměsto. Můžeme se zde setkat také s okrajově zmíněnou situací, kdy synové způsobí svým neukázněným chováním problémy – synové Boučkové byli rovněž problémoví. Autorčin otisk v díle je tedy patrný, opět ho můžeme žákům prostřednictvím dějové linky přiblížit.

Pokud jde o tematiku, kterou kniha nabízí, setkáváme se s problémy, jako je rozvod, nezodpovědnost, adopce, neúplná rodina, manželská krize, těhotenství, nezaměstnanost a mnoha dalšími. Kniha tedy opět může doplnit učivo rodinné i občanské výchovy. Je zde patrná i politická situace ovlivňující osudy hlavních hrdinů - nesprávné chování a politické smýšlení ohrožuje aktéry příběhu hrozbou ztráty zaměstnání a s ní spojenými existenčními problémy. Opět se tedy dostáváme k historickému kontextu doby, se kterým můžeme žáky seznámit.

Pracovní listy zpracovávají ve třech úryvcích některé z výše zmíněných problémů a nabízí možnosti práce s nimi v hodinách českého jazyka a literatury na druhém stupni základních škol v rámci interpretace textů.

6 ROK KOHOUTA

Rok kohouta je autobiografický román mapující autorčinu adopci dvou romských chlapců a následné problémy s ní spojené. Jeho děj však začíná až 2. srpna 2005, tedy v době, kdy o rok starší z chlapců, Patrik, slaví již osmnácté narozeniny.

6.1 Analýza knihy

Dostáváme se do rodiny, kde zdaleka nefunguje nic tak, jak by mělo. Rodiče vychovávají tři hochy – dva adoptované a jednoho vlastního. Dozvídáme se, že manželský pár nemohl počít dítě (Tereze byla diagnostikována sterilita II. stupně, dvakrát potratila), proto se rozhodl pro adopci jedenáctiměsíčního chlapce romského původu, Patrika. Manželé si vybrali formu nezrušitelného osvojení dítěte – osvojení druhého stupně, což je právně totéž, jako by měli dítě vlastní. To proto, že se báli, aby jim z důvodu autorčiných problémů s komunistickým režimem v případě pěstounství nebyly děti později odebrány.

Postupně si pár osvojil i druhého chlapce, Lukáše, jehož rodiče byli rozdílní než u prvního syna. Po nějakém čase se rodičům narodil vlastní syn.

Dva starší chlapci strávili téměř celý první rok života mimo milující rodinu, a to mělo na jejich výchovu v pozdějších letech velký vliv. Tereza popisuje chvíle beznaděje, kdy chlapci nereagovali na lidský hlas, jejich pozornost si zasloužila pouze láhev se sunarem, často propadali panice: „*Jak je nemilovat? Jak je nelítovat? Jak netoužit dát jim zmeškanou lásku?*“¹³⁴ Během dospívání se začaly naplno projevat negativní stránky jejich osobnosti.

Nejstarší syn

Už sám popis Patrika v den jeho osmnáctých narozenin vypovídá mnohé: „*Patrik čerstvě dohola – s hlavou zjizvenou, jako by po ní někdo tančil žiletkou. Jako by právě vylezl z kriminálu.*“¹³⁵ O pár dní později vypadá následovně: „*Špinavý, a jak se zblízka ukázalo, i příšerně smradlavý. Přicházel s dvěma už od pohledu bezdomovci, asi aby měl garde. I on vypadal jako bezdomovec.*“¹³⁶ Oba tyto popisy jsou v rozporu s tím, jak o sebe Patrik dbal v době, kdy ještě bydlel s rodiči. Tereza Boučková na něj v knize vzpomíná jako na přehnaně čistotného chlapce, který si odmítal obléct stejné oblečení vícekrát než jednou.

---

¹³⁴ BOUČKOVÁ, Tereza. *Rok kohouta*. 1. vyd. Praha: Odeon, 2008. s. 86. ISBN 978-80-207-1263-9

¹³⁵ Tamtéž, s. 13.

¹³⁶ Tamtéž, s. 36-37.

Pokud se zaměříme na Patrikovo vystupování, jeho největší zbraní je umění ve správnou chvíli říkat správné věci. Na druhou stranu k jeho slabým stránkám patří nedochvilnost, nezodpovědnost a často absence soucitu, lítosti, vděku či jakýchkoli emocí.

Patrikův původ je komplikovaný. Jeho máma, která vyrůstala v dětském domově a skončila v kriminále, utekla z porodnice, aby se za mříže nemusela vrátit. Byla romského původu, zatímco otec nikoli. Patrik má také nevlastního bratra, kterého rodině později nabízí kojenecký ústav k osvojení. V té době už ale mají Boučkovi osvojené dva chlapce a narodí se jim i vlastní syn Matěj, proto odmítají. Po dvou týdnech si své rozhodnutí však rozmyslí a kvůli výčitkám svědomí a pocitům viny si chtějí nakonec osvojit i Patrikova mladšího bratra, mezitím už však o něj projeví zájem jiná rodina.

Patrik tráví poslední měsíce ve výchovném ústavu, odkud pětkrát uteče. Bydlí údajně u kamaráda. Má propadlý pas a ztrácí občanský průkaz. Ač na něj rodiče neustále apelují, aby se přihlásil na úřad práce a aby nahlásil ztrátu občanského průkazu a zařídil si nový, nijak na to nereaguje.

Zaplete se také do krádeže, kdy způsobená škoda sahá až ke sto tisícům korun. To vše za příslib odměny v podobě marihuany a finančního obnosu. Je dopaden, k činu se přiznává a vyšetřovatelům prozradí, kde se některé z kradených věcí nacházejí. K výslechům se však opakovaně nedostavuje.

Rodině se ozývá jen tehdy, když žádá o peníze ze zrušené vkladní knížky. Podmínka rodičů je jednoduchá a jasná: pokud se přihlásí na úřad práce a vyřídí si nové doklady, peníze dostane. Na to však Patrik nepřistupuje.

Patrik se snaží vypátrat svou biologickou matku. Jeho důvody jsou ale pro rodinu nepochopitelné – nejprve si myslí, že vlastní máma ho nebude nutit chodit do školy, poté ji hledá už jen z důvodu pomsty – chce od ní získat finanční odškodnění za to, že ho odložila. (Autorka v tuto chvíli cítí bezmoc a selhání, sama nedostala za chlapce porodné, nepobírala mateřskou, investovala do něj spoustu času i peněz, pečovala o něj a on jedná takto.)

Z důvodu hrozících problémů z Patrikových prohřešků a dluhů rodiče přistupují k razantnímu kroku, a to ke zrušení osvojení. Patrik toto rozhodnutí přijímá chladně, bez zájmu a emocí.

Tímto činem však veškeré vztahy přetřhány nejsou. Náhoda udělá své a Tereza svého nejstaršího syna ještě několikrát potkává. Po jednom z nepříjemných setkání rezignovaně píše: „*Já to škrtám! Škrtám tohle mateřství. Končím. Dost.*“¹³⁷

Prostřední syn

Lukáše si Boučkovi osvojí jako druhého v pořadí. Dozvídáme se také, že Lukášova máma porodila nejméně pět dětí, přičemž všechny skončily v kojeneckém ústavu. Stejně jako Patrik i Lukáš je problémový. Navštěvuje zednické učiliště, často chodí za školu a nevyhýbají se mu ani kázeňské prohršky, za něž si vyslouží na vysvědčení trojku z chování.

Ačkoli je nadaný na sport a hraje fotbal, chybí mu nadšení a tréninky úmyslně vynechává. Jako mnohdy vítězí jeho lenost a pohodlnost. Rodiče se ho snaží motivovat kapesným, ale ani to nepomáhá – Lukáš si sice peníze od rodičů vezme a přislíbí svoji účast na tréninku, náhodné kontroly však potvrzují opak.

Dozvídáme se také, že Lukáš krade. Rodiče musí být neustále ve střehu a své cenné věci schovávat a zamykat: „*Nemůžeme žít s peněženkami schovanými v podpaží, s neustálým zamykáním, schováváním věcí, s napětím, co zase zmizí a hlavně s tím strašným zklamáním, že nás kluk, kterého jsme v jeho jedenácti měsících přijali a syna, při každé příležitosti okrade, a pak si s námi sedne ke stolu? S tím se žít nedá.*“¹³⁸

Často také předstírá, že o ničem neví, a dokáže s okradeným dlouhou chvíli hledat ztracené peníze nebo jiné cennosti, aniž by dal na sobě cokoli znát. I když je jasné, že viníkem je jedině on, nepřizná se, vsází na svou velkou přednost: „*Ty jeho oči, to je kapitál! Kdo ho nezná, všechno mu zbaští, všechno, protože jeho oči jsou velké, krásné, hluboké a dívají se na vás přesvědčivě a neuhnou.*“¹³⁹

Neschovávají se pouze cennosti, ale také jídlo. Lukáš je schopen během chvilky sníst jídlo, které je nakoupeno do zásoby na delší dobu pro celou rodinu, aniž by ho napadlo, že na ostatní nezbude.

Další Lukášův problém úzce souvisí s výše zmíněným. Ukradené peníze utrácí za alkohol a drogy (nejprve marihuanu, později také pervitin), které bez problému sežene u kamaráda. Pomalu se stává téměř rutinní záležitostí, že se Lukáš vrací každý večer domů

---

¹³⁷ BOUČKOVÁ, Tereza. *Rok kohouta*. 1. vyd. Praha: Odeon, 2008. s. 102. ISBN 978-80-207-1263-9.

¹³⁸ Tamtéž, s. 161.

¹³⁹ Tamtéž, s. 159.

špinavý, smradlavý a často ve stavu, kdy o sobě ani neví: „*Lukáš je divný, i když se nemotá. Má prázdný pohled. Jako obal bez vnitřku.*“¹⁴⁰

Lukášovou slabou stránkou je bohužel také hygiena. Rodiče ho častokrát napomínají, aby se osprchoval. Po jeho pokoji se obvykle válí hromady špinavého oblečení. Někdy se ani neobtěžuje převléci se před spaním a zamíří do postele v propoceném oděvu zapáchajícím po cigaretách. Na denním pořádku je také nacházení chuchvalců jeho vlasů v umyvadle či na stole, a ačkoli se Lukáš ohrazuje, že nejsou jeho, vše je víc než jasné, neboť zbytek rodiny je narozdíl od něj plavovlasý.

Nastávají také chvíle, kdy Lukáš nahání mámě strach. Jeho chování ve stavu vědomí ovlivněném omamnými látkami ve spojitosti s chlapcovou silou a zkratkovitým jednáním je nevyzpytatelné. Pocit nejistoty z hrozícího nebezpečí v Tereze sílí s každou hádkou. „*Jsmo sami se silným omámeným Lukášem, který mě určitě strašně nenávidí. Co když mu vztek teprve dojde? Co když mu trhání triček a lámání postele nebude stačit? Bojím se.*“¹⁴¹ Tereziny vnitřní obavy vygradují v otázce: „*Mám jít schovat všechny nože?*“¹⁴²

Nakonec se i v jeho případě rodiče rozhodují pro umístění do diagnostického ústavu. Odtud Lukáš píše rodičům srdceryvné dopisy, v nichž popisuje, jak rád by se vrátil domů. Tereza s Markem už však jsou proti takovým řečem imunní. Když Lukáš na víkend přece jen dostane propustku, dorazí domů pozdě v noci opět pod vlivem drog a další den se vše opakuje. Rodiče vydírá slovy, že pokud mu nedají peníze na autobus, do ústavu se nevrátí (peníze, které dostal pro tento účel, utratil za drogy).

Největší šok však čeká rodiče až nyní. Dozvídají se, že Eva, dcera přátel, čeká dítě a otcem má být údajně Lukáš. Aby toho nebylo málo, vše se odehrálo v době, kdy ještě dívka nedosáhla patnáctého roku. Lukáš nejprve své otcovství zapírá, poté hrdě prohlašuje, že udělá vše pro to, aby zabezpečil své dítě, jde ale opět jen o plané řeči. Když se naskytne příležitost, jak si vydělat na brigádě peníze, ani na naléhání rodičů ji nevyužije. Veškerá zodpovědnost tedy leží na zoufalých rodičích. Lukáš si od soudu odnáší verdikt půl roku odnětí svobody s roční podmínkou.

Z ústavu opakovaně utíká, je na něho několikrát vyhlášeno celostátní pátrání. Už i sama soudní kurátorka rodičům radí, ať chlapce co nejdříve odhlásí, jinak se zapletou

---

¹⁴⁰ BOUČKOVÁ, Tereza. *Rok kohouta*. 1. vyd. Praha: Odeon, 2008. s. 147. ISBN 978-80-207-1263-9

¹⁴¹ Tamtéž, s. 172.

¹⁴² Tamtéž, s. 172.

ještě do větších problémů. „Už v tom moc a dlouho jede a nemá chuť cokoli změnit. Odhlaste ho, nebo vás zničí.“¹⁴³

Nejmladší syn

Matěj je jediné vlastní dítě Terezy a Marka. Otěhotnění přichází nečekaně. (Tereza však uvádí, že není neobvyklá situace, kdy po adopci pár, který do té doby nemohl počít dítě, dítě počne.)

Vyrůstá v pozadí svých starších bratrů, není mu zdaleka věnována taková pozornost, jako jim. Je tichý, nenápadný, ale narozdíl od bratrů také zodpovědný a samostatný. Rodiče Matěje nechválí, avšak zároveň ho ani nekárají. Drží se pravidla, že pokud nejsou chváleni Patrik s Lukášem, neměl by být chválen ani Matěj. Z jejich chování je však cítit vděčnost za to, že Matěj jako jediný ze synů dodržuje nastolený řád, pomáhá s domácností, jeho prospěch ve škole je výborný a nepůsobí problémy. Tereza v něm vidí oporu a důkaz, že všechna její snaha není zbytečná: „*Matěj se do školy (i jinam) připravuje sám, bez nucení, bez kontroly, bez tlaku. Má v sobě základní odpovědnost a to je moje záchrana.*“¹⁴⁴

Matěj těžce nese hádky a křik, který není u Boučků ničím neobvyklým. Mnohokrát se snaží rodiče uklidnit, a když se mu to nedaří, utíká do svého pokoje. Tam tráví sám zavřený dlouhé hodiny. Stává se také častým terčem nářeků a výsměchu, vždy ve spojitosti s bratry.

Tereza

Tereza prožívá trojnásobný syndrom vyhoření - jako matka, manželka i jako spisovatelka. Jedno s druhým úzce souvisí a prolíná se. Není schopna soustředit se na práci, problémy v rodině ji pohlcují a ovlivňují její výkon. V jednu chvíli ji pocity selhání naplní do té míry, že začíná uvažovat nad smrtí a smyslem svého života.

Díky spisovatelské činnosti a známému otci je adopce dětí medializována formou mnoha rozhovorů. Ač se snaží být Tereza upřímná a odpovídá na kladené otázky podle svého nejlepšího svědomí, setkává se s ostrou kritikou čtenářů. Ta ji nařkne mimo jiné z rasismu a nabádání dalších potenciálních adoptivních rodičů k tomu, aby si neosvojovali romské děti. Je jí také vytýkáno to, že dětem nevěnovala patřičnou trpělivost.

---

¹⁴³ BOUČKOVÁ, Tereza. *Rok kohouta*. 1. vyd. Praha: Odeon, 2008. s. 247. ISBN 978-80-207-1263-9

¹⁴⁴ Tamtéž, s. 92.

Na svoji obhajobu píše: „*Je to, jako kdyby si rodina kočky domácí vzala na vychování kotě pumy... Máma puma a táta puma by si s ní poradili, ale co si s odrůstající pumou počne kočička?*“¹⁴⁵

Ve svých vzpomínkách často rekapituluje, co vše pro chlapce udělala a snaží se samu sebe přesvědčit o tom, že s manželem udělali maximum pro to, aby je vychovali co nejlépe.

Vztah mezi manželi

Manželský vztah Terezy a Marka je komplikovaný, což částečně zapříčiňují i problémy s dětmi. Každý zvládá stres a problémy s výchovou synů po svém. Střídají se chvíle, kdy se mají rádi a navzájem se podporují, s okamžiky, kdy jeden vedle druhého žijí bez zájmu, téměř se ignorují. Tereza tuto situaci popisuje takto: „*Měli jsme na jaře fázi hluboké manželské únavy. Marek na mě kašlal. Vůbec si mě nevšímal, měla jsem pocit, že mě bere jen jako trvalou součást domu (například ledničku), jako užitečný, mnohokrát vyzkoušený, spolehlivý (bezúdržbový) předmět. Dokud funguje, nemusí se o něj nikdo moc starat.*“¹⁴⁶

Marek se uzavírá, s manželkou téměř nekomunikuje a možná až nezdravě se uchyluje ke své velké vášni – cyklistice. Jízda na kole se pro něj stává jakýmsi únikem z pasti zvané domov. Často mizí s kolem na celé dny a nechává Terezu samotnou s dětmi.

Tereza jakožto žena v domácnosti zvládá komplikovanou situaci hůře. Musí dokonce užívat antidepresiva a prášky na spaní. I ona má svoji formu úniku, jíž je kultura. Pokud se naskytne příležitost, navštěvuje divadelní představení, koncerty, chodí na schůzky s přáteli. Odreagovává se především zpěvem v pěveckém souboru Mišpacha a čtením.

Nezájem manžela však v jednu chvíli naroste do té míry, že Terezu ubíjí absence lásky a zatouží znovu zažít milostné vzplanutí. Její city k staršímu zadanému muži však zůstávají nenaplněny.

Tereza se ocitá ve stavu deziluze, kdy sama neví, co vlastně chce: „*Co se to se mnou děje? Copak chci provozovat něco tak ubohého, jako je podvádění? ... Já nic takového nechci. Co chci?*“¹⁴⁷

---

¹⁴⁵ BOUČKOVÁ, Tereza. *Rok kohouta*. 1. vyd. Praha: Odeon, 2008. s. 246-247. ISBN 978-80-207-1263-9

¹⁴⁶ Tamtéž, s. 91.

¹⁴⁷ Tamtéž, s. 97.

Ač doma většinou manželé neprohodí více slov, než je nezbytně nutné, pokud vyrazí do společnosti, je vše jinak. Na veřejnosti působí jako bezproblémový pár.

Manželství však všechny těžké zkoušky ustojí a nerozpadá se.

Vztah Terezy a její matky

Překvapivý je postoj Tereziny matky k dceřině nerozhodnosti a rozpolcenosti ohledně vztahů, která pro ni nezůstává utajena. Radí jí, aby se zamilovanosti nebránila. Argumentuje také tím, že sama už lásku nikdy nepotká. V tuto chvíli Tereza manžela brání a zastává se ho.

Vztah Terezy s matkou je v knize přiblížen ještě několikrát. Když se například matka dojíká nad tím, jak zoufalá fenka touží po březosti a hledá si s plyšovým panáčkem v tlamě po bytě místo pro hnízdo, Tereza na tuto skutečnost reaguje slovy: „*Když jsem toužila a nemohla mít miminko já, tak tě to nedojímalo.*“¹⁴⁸

Tereza v knize také vzpomíná na dobu totality, kdy u mámy doma přespávali přátelé, kteří měli problémy s režimem. Vyzdvihává její statečnost. Manžel Tereze často říká, že si má své matky vážit. Ona si to uvědomuje také: „*Mám se, že mámu mám. A že je právě taková.*“¹⁴⁹

Vztah Terezy s otcem

Tereza zmiňuje, že vyrůstala pouze s matkou a otce téměř nevidala. Mrzí ji jeho nezáměr, nechápe ho. Zároveň cítí křivdu za to, že s ním byla už od dětství spokojována, což jí nepřineslo díky jeho problematickým vztahům s režimem nic dobrého. V knize je tento vztah zmíněn jen velmi okrajově.

Rodina jako celek

Rodina jako celek nefunguje tak, jak by měla. Hádky, rozepře a křik jsou na denním pořádku, mezi jednotlivými členy panuje napětí. Chybí důvěra a spolehlivost, namísto ní zde panuje úzkost, neporozumění a zoufalství.

Rodina je rozdělena na dva tábory. První z nich tvoří dva adoptovaní chlapci, kteří drží při sobě a po odchodu staršího z nich se nadále občas stýkají, zejména během Lukášových útěků z ústavu a záškoláctví. Patrik má na Lukáše velký vliv, jako starší bratr

---

¹⁴⁸ BOUČKOVÁ, Tereza. *Rok kohouta*. 1. vyd. Praha: Odeon, 2008. s. 146. ISBN 978-80-207-1263-9

¹⁴⁹ Tamtéž, s. 295.

mu je příkladem, v tomto případě bohužel špatným. Jejich lhostejnost znemožňuje kolektivní řešení problémů a úsilí o jakoukoli změnu.

Druhý tábor je reprezentován rodiči. Pouto manželů je pevné, ač to na první pohled nemusí být patrné. Ve chvílích, kdy synové neplní své povinnosti a jednají proti domluveným pravidlům, drží při sobě a jeden druhého vždy podrží a podpoří. Pokud se jeden z nich rozčílí a ztratí sebekontrolu, druhý z nich jej usměrňuje. Snaha Terezy a Marka o dobré vychování dvou osvojených synů a o změnu jejich chování zůstává i přes velké úsilí marná.

Stranou od obou táborů stojí nemladší syn, který nepatří jednoznačně ani do jedné ze skupin, ačkoli má blíže k rodičům. Tato spojitost je však málo patrná díky Matějovu samotářství a nezúčastněnosti ve většině sporů. Chlapec těžce nese odchod obou bratrů, zároveň si však uvědomuje jejich problémovost. Sám se jimi nenechá stáhnout do problémů, dokáže rozpoznat důležité hodnoty.

Terezina matka do chodu rodiny zasahuje minimálně, komunikuje a setkává se většinou pouze s Terezou. Její otec s rodinou neudrzuje žádný kontakt.

6.2 Možnosti interpretace textů ve výuce

Kniha opět těží z autorčiných osobních zážitků. Ústředním tématem je zde adopce dvou dětí jiného etnika a problémy s ní spojené. Domníváme se, že žákům bude tato kniha ze všech děl Terezy Boučkové nejbližší, a to zejména proto, že hlavními hrdiny jsou jejich vrstevníci a ne dospělí lidé, jak je tomu v ostatních autorčiných prózách.

Problém integrace žáků jiného etnika ve školách je v dnešní době velmi aktuálním tématem a mnozí žáci s ním mají vlastní zkušenost. Toto téma úzce souvisí s občanskou a rodinnou výchovou. Zde se nabízí prostor pro diskuzi na téma rasové nesnášenlivosti, soužití s touto menšinou, odbourávání předsudků vůči ní a poznání jejích kulturních tradic.

Opět by bylo vhodné promítnout v rámci výuky film *Smradi* z roku 2002, k němuž napsala scénář Tereza Boučková, a byl natočen v režii Zdeňka Tyce. Film je blízký i jeho knižní verzi *Rok kohouta*, avšak knize samotné předcházel.

Témat k diskuzi můžeme najít v knize velké množství. Zmiňme alespoň některé z nich: adopce romských dětí, záškoláctví, krádeže, lhaní, drogová závislost, neposlušnost, hádky v rodině, těhotenství nezletilých, špatné hygienické návyky či problematika lidí bez domova.

Kniha samozřejmě nabízí mnoho dalších témat vhodných v diskuzi během vyučovacích hodin. Vybrané úryvky textu s nastíněním několika stěžejních problémů zobrazených v knize jsou zařazeny opět v praktické části práce.

Domníváme se, že *Rok kohouta* neobsahuje žádné části, které by mohly být vyhodnoceny jako nevhodné pro žáky druhého stupně základních škol.

7 PRACOVNÍ LISTY

Pracovní listy reprezentují praktickou část bakalářské práce. Skládají se ze tří částí, a to z části jazykové, literární a slohové. Každá část může být použita samostatně. Všechny úlohy pracovních listů jsou tématicky propojeny s prózami Terezy Boučkové.

Pracovní listy jsou primárně určeny žákům druhého stupně základních škol (jazyková část a slohová část), mohou ale také sloužit studentům středních škol jako opakování dané problematiky.

Jazyková část se skládá z osmi úloh. Textové ukázky v tomto oddílu pocházejí z knih *Rok kohouta*, *Indiánský běh* a *Křepelice*.

První text je základem pro úlohy 1-2. V úloze 1 mají žáci za úkol vyhledat nespisovné varianty slov v textu a nahradit je jejich spisovnými ekvivalenty. Druhý úkol je zaměřen na vyhledávání sloves a určování jejich mluvnických kategorií. Ve třetí úloze se žáci setkávají se šesti souvětími. U každého z nich zjistí počet vět, zda se jedná o věty hlavní či vedlejší a určí jejich druh. Druhý text je výchozí pro úlohy 4-6. Žáci zde určují slovní druhy, poměry mezi hlavními větami a graficky znázorňují souvětí. Poslední dva úkoly jazykové části jsou zaměřeny na práci se slovní zásobou. V páté úloze jde o hledání spisovných variant slov, žáci mohou také uvádět synonyma a antonyma. Šestý úkol je zaměřen na identifikaci jazyka, ze kterého pochází převzatá slova.

Literární část je určena především vybraným skupinám starších žáků na druhém stupni základní školy a slouží k diskuzi, k rozvoji schopnosti mluvit o textu a vyvozovat z něj závěry. Skládá se z 6 úloh, které vychází z dvou textových úryvků z knih *Krákorám* a *Když milujete muže*.

V úlohách 1-2, které se vztahují k prvnímu textu, mají studenti určit, kdo je vypravěčem a zamyslet se nad tím, proč autorka používá opakující se větné konstrukce a čeho tím chce dosáhnout. Odpovědi se mohou lišit a jednotlivé interpretace by měly přecházet v diskuzi. Úloha 3 se vztahuje k druhé textové ukázce, v níž se setkáváme s několika postavami, které by se měli žáci pokusit na základě stručných informací charakterizovat a snažit se vysvětlit jejich vzájemné vztahy. Otázka je opět otevřena diskuzi. Úlohy 4-6 souvisí s oběma předchozími ukázkami. Úloha 4 se zaměřuje na vyhledávání figur, přímých a nepřímých pojmenování. Úlohy 5 a 6 se snaží zmapovat to, jak texty Terezy Boučkové působí na mladé čtenáře, zda jsou jim blízké volbou tématu a výběrem slovní zásoby a jestli v nich studenti nachází expresivitu a emoce.

Pracovní listy zaměřené na sloh a komunikační výchovu se skládají ze čtyř úloh. Žáci zde pracují se dvěma ukázkami z knih *Rok kohouta* a *Křepelice*. Úlohy 1-3 se vztahují k první ukázce. Mají za úkol opravit gramatické chyby, které se objevují v dopise z diagnostického ústavu adresovaném rodičům. Po opravení chyb by měli být schopni rekapitulovat, jakých chyb se pisatel nejčastěji dopouští. Úloha 2 dává žákům prostor k tomu, aby se pokusili dopis interpretovat bez chyb, přičemž mohou některá slova či věty vynechat a nahradit je dle vlastního uvážení slovy jinými. Třetí úloha je teoretická, žáci by si v ní měli ujasnit, z jakých částí se skládá dopis a říci, s jakými druhy dopisů se můžeme setkat a následně je charakterizovat. Úloha 4 pracuje s druhým textem, na nějž mají žáci reagovat vlastní písemnou verzí toho, jak by situace nastíněná v ukázce mohla dopadnout. Tento úkol se opět vyhodnocuje individuálně. Žáci mohou své práce přečíst před třídou a rozhodnout se, které zakončení příběhu bylo nejoriginálnější a nejzajímavější.

Úkoly ve všech třech oddílech žáci nejprve vypracovávají samostatně, poté je společně s učitelem kontrolují a vyhodnocují.

JAZYKOVÁ ČÁST

Text k úlohám 1-2

Ohrožuješ nás, protože se pohybuješ ve špatný společnosti a tam se pohybují i naše jména s plnou adresou! Rozčileně jsme na něj s Markem (zase) křičeli.

Nás už to strašně nebaví! A protože jsme tě pozvali na svátky a ty končeš, zejtra po obědě se rozloučíme.

Tereza Boučková: Rok kohouta (2008)

1. Vyhledej v textu nespisovná slova a nahraď je spisovnými výrazy.

NESPISOVNÁ VARIANTA	SPISOVNÁ VARIANTA

2. Jaké mluvnické kategorie určujeme u sloves? Vyhledej v textu všechna slovesa (spisovné varianty) a urči jejich mluvnické kategorie.

SLOVESO	MLUVNICKÉ KATEGORIE

3. Urči hlavní a vedlejší věty v souvětí a jejich druh:

- 1) *Kdyby neměla Janka, vyskočila by z okna.*
- 2) *Když si udělala řidičský průkaz, sebrala tatínkovi z garáže auto a vyjela si na výlet.*
- 3) *Při té večeři jí sdělil, že žije ve formálním manželství.*
- 4) *Sedl si ke klavíru, miminko si položil na klín a brnkal.*
- 5) *Skončila hru, jež se jí nečekaným těhotenstvím vymkla z ruky.*
- 6) *Aby mohl jet Janek k moři, musí Hana vystát všechny fronty.*

(Tereza Boučková: Křepelice)

Text k úlohám 4-6

Musela jsem se naučit mluvit. Říkala jsem slovo za slovem a snažila se, aby každá hláska měla svůj prostor a každá slabika melodii. Scházeli jsme se ob den, říkali básně a monology, a dokonce jsme si i povídali. Poprvé v životě si mě všiml a já poznala, jak je krásné mít otce a moc jsem toužila, aby mě měl rád.

(Tereza Boučková: Indiánský běh)

4. Urči slovní druhy v podtržených částech textu.

5. Urči poměry mezi hlavními větami v posledním souvětí, zakresli ho graficky a urči druh vedlejších vět.

6. Nahrad' slova jejich spisovnou variantou a, pokud je to možné, uved' jejich další synonyma a antonyma.

- fízlové -
- čokl -
- fofr -
- kámoš -
- slepák -
- občanka -
- diagnost'ák -
- flaška -
- špajzka -
- zdrhnout -
- ožralý -
- hafo -

(Tereza Boučková: Rok kohouta)

7. Urči, ze kterých cizích jazyků pocházejí tato přejatá slova:

1. <i>sobota, mišpacha, rabín, rámus</i>	a) angličtina
2. <i>jogurt, klobouk</i>	b) arabština
3. <i>barák, armáda</i>	c) francouzština
4. <i>droga, bazén, email, kuráž, túra</i>	d) hebrejština
5. <i>demokracie, typ, tyran</i>	e) italština
6. <i>okres, vzor, svěží</i>	f) latina
7. <i>brýle, helma, talíř, taška</i>	g) němčina
8. <i>svět, vzduch, borec, lyže</i>	h) polština
9. <i>banka, facka, salám, soprán, tempo</i>	i) ruština
10. <i>film, jazz, sport, trénink</i>	j) řečtina
11. <i>opera, alibi, revoluce, doktor</i>	k) španělština
12. <i>trafika, alkohol, káva</i>	l) turečtina

(Tereza Boučková: Rok kohouta)

LITERÁRNÍ ČÁST

Text k úlohám 1-2

Žili bychom si pěkně spokojeně, hýčkáni životními jistotami – prací pro každého, zdravotní péčí zdarma a posléze důchodem, sice nízkým, ale pravidelným.

Žili bychom si spokojeně uměřeně – kafe za dvanáct korun, hermelín za tři, kilo bůčku za pár a též vepřových řízků jsme se o vánocích nacpali dle libosti.

Státní svátky se vyznačovaly hojností banánů a mandarinek, i ten ananas jsme ochutnali.

Na auto našetřili, pravda, již nepojízdné.

Žili bychom si uměřeně prověřeně, až do smrti smrt'oucí, kdyby se ve mně zničehonic a ze dne na den neozvaly geny.

(Tereza Boučková: Krákorám)

1. V jaké formě je psán text?

- a) ich-forma
- b) er-forma
- c) wir-forma

2. Najdi v textu opakující se větné konstrukce. Proč je autorka použila, mají nějakou opodstatněnost v textu?

Text k úloze 3

Když se rozhodla nechat si jeho dítě, byla moc šťastná. Těšila se na miminko, milovala Filipa mnohem dřív, než ho poprvé spatřila. Budou s Oldřichem kamarádi. Budou se spolu o syna starat.

Konkrétněji, Hano.

Oldřich bude přicházet. Bude si s Filipem hrát. Nakrmí ho, přebalí ...

A dál?

Bude ho koupat.

A potom?

Potom? Jaké potom? Olda bude Filipův táta! Olda je Filipův táta a bude dělat to, co tátové se svými syny dělají ... Oldřich k vám bude chodit do čistírny. Bude spěchat. Bude odcházet, domů, k Olze. Tobě to, Hano, nebude vadit? Anebo s ní budeš kamarádit taky?

(Tereza Boučková: Když milujete muže)

3. Spočítej postavy a pokus se charakterizovat jejich vzájemné vztahy.

Následující úlohy (4-6) se vztahují k oběma předešlým textům:

4. Převládají v textech pojmenování přímá nebo nepřímá (metafory, přirovnání...)? Obsahuje text figury? Pokud ano, specifikuj je.

5. Zamysli se nad tím, zda výstavba, volba slovní zásoby a syntax odpovídají současnému vyjadřování. (Jedná se o současnou nebo starší literaturu?)

6. Připadá ti text expresivní, vzbuzuje v tobě nějaké emoce? Pokud ano, uveď jaké.

SLOHOVÁ ČÁST

Text k úlohám 1-3

Ahoj rodiče

tak jak bylo na horách doufám že se vám nic nestalo že jste to přežili zdravý a nic jste si nezlomily. Prosím potřeboval bych prosím ty mé sešity a učebnice abych se tady mohl učit do školi a jak to se mnou vypadá jak dlouho tady budu už bych chtěl být doma. Je to tady bezva ale není tady volnost. Už nekouřím přes týden a zatím mi no nechíbí to je super né ze se asi tady vodnaučím kouřit.

Asi za dva týdny bych mohl mít dovolenku a nato setěším nejvíc až budu doma. Doufám že mě tam budete chtít. Zatím se tady snažím a doufám ze mi to vydrží. Pozdravujte

Mateje

a rad bych vas vyděl i babičku. Ta prej se tady taky může zastavit a potěšilo by ně to
zatím pá pa.

(Tereza Boučková: Rok kohouta)

1. Vyznač v textu gramatické chyby.

2. Přepiš dopis tak, aby neobsahoval žádné gramatické ani stylistické chyby.

3. Jaké části by měl obsahovat dopis? Jaké mohou být druhy dopisů?

Text k úloze 4

Pražské metro, stanice I.P. Pavlova. Čekají na vlakovou soupravu směr Muzeum.

Na nástupiště přichází Jiří, očekává vlak v opačném směru.

Hana: „Janečku, chceš vidět svého tatínka?!“

Přijíždí vlak, Jiří do něho nastupuje. Hana běží s Janečkem k jeho vagónu. Teď. Stojí právě proti sobě, Jiří a Jan. Dívají se na sebe, jsou si tak podobní!

(Tereza Boučková: Křepelice)

4. Přečti si text o náhodném setkání malého Janka s otcem, který žije odděleně od rodiny a nejeví o syna zájem. Podle vlastní fantazie dopiš, jak by toto setkání mohlo dopadnout.

SPRÁVNÉ ŘEŠENÍ ÚLOH

Jazyková část:

1)

NESPISOVNÁ VARIANTA	SPISOVNÁ VARIANTA
špatný	špatné
pohybujou	pohybují
končej	končí
zejtra	zítra

2) U sloves určujeme tyto mluvnické kategorie:

- osoba, číslo, způsob, čas, rod, vid, třída, vzor

SLOVESO	MLUVNICKÉ KATEGORIE
ohrožuješ	2.osoba, číslo jednotné, způsob oznamovací, čas přítomný, rod činný, vid nedokonavý, 3. třída, vzor kupuje
pohybujete se	2. osoba, číslo jednotné, způsob oznamovací, čas přítomný, rod činný, vid nedokonavý, 3. třída, vzor kupuje
pohybují	3. osoba, číslo množné, způsob oznamovací, čas přítomný, rod činný, vid nedokonavý, 3. třída, vzor kupuje
křičeli jsme	1. osoba, číslo množné, způsob oznamovací, čas minulý, rod činný, vid nedokonavý, 4. třída, vzor trpí
nebaví	3. osoba, číslo jednotné, způsob oznamovací, čas přítomný, rod činný, vid nedokonavý, 4. třída, vzor prosí
pozvali jsme	1. osoba, číslo množné, způsob oznamovací, čas minulý, rod činný, vid dokonavý, 1. třída, vzor maže
končí	3. osoba, číslo množné, způsob oznamovací, čas přítomný, rod činný, vid nedokonavý, 4. třída, vzor prosí
rozloučíme se	1. osoba, číslo množné, způsob oznamovací, čas budoucí, rod činný, vid dokonavý, 4. třída, vzor prosí

3)

1. 1. vedlejší věta podmínková (kdyby), 2. hlavní věta
2. 1. vedlejší věta příslovečná časová (když), 2. hlavní věta
3. 1. hlavní věta, 2. vedlejší věta předmětná (že)
4. 1. hlavní věta, 2. hlavní věta, 3. hlavní věta
5. 1. hlavní věta, 2. vedlejší věta přívlastková (jež)
6. 1. vedlejší věta příslovečná účelová (aby), 2 hlavní věta

4) Určování slovních druhů: podstatné jméno (1), přídavné jméno (2), zájmeno (3), číslovka (4), sloveso (5), příslovce (6), předložka (7), spojka (8), částice (9), citoslovce (10).

Scházeli (5) jsme (5) se (3) ob (7) den (1), ...

Poprvé (4) v (7) životě (1) si (3) mě (3) všiml (5) a (8) já (3) poznala (5), jak (6) je (5) krásné (2) mít (5) otce (1) a (8) moc (6) jsem (5) toužila (5), aby (8) mě (3) měl (5) rád (2).

5) Poprvé v životě si mě všiml a já poznala, jaké je krásné mít otce a moc jsem toužila, aby mě měl rád.

1. HV + 2.HV

+ 4.HV

\
3. VV předmětná

\
5. VV předmětná

6)

fízlové – policisté

diagnost'ák – diagnostický ústav

čokl – pes

flaška – lahev

fofr – spěch, shon (pohoda, klid)

špajzka – spíž

kámoš – kamarád, přítel (nepřítel)

zdrhnout – utéct (vrátit se)

slepák – slepé střevo

ožralý – opilý (střízlivý)

občanka – občanský průkaz

hafo – moc, mnoho (málo)

7) 1d, 2l, 3k, 4c, 5j, 6h,

7g, 8i, 9e, 10a, 11f, 12b

Literární část:

1) c

2) Opakují se zde větné konstrukce „*Žili bychom si...*“ (3x). Autorka tímto opakováním evokuje své pohnutky, emoce, stav, snaží se vygradovat naléhavost sdělení...

3) V ukázce se objevují 4 postavy: těhotná vypravěčka Hana, Filípek (nenarozený syn), Oldřich (otec dítěte), Olga.

Studenti mohou vztahy mezi jednotlivými postavami interpretovat různě – Olga není nijak více přiblížena, proto ji mohou považovat jak za Oldřichovu milenkou, tak i manželku. Vztah mezi Hanou a Oldřichem zůstává v ukázce také otevřený – není jasné, zda Hana chce vychovávat syna s Oldřichem po svém boku nebo jí vyhovují jeho občasné návštěvy.

4) Autorka používá přímá pojmenování.

V ukázkách se setkáváme s anaforou – opakování slov na začátku několika po sobě jdoucích vět (viz odpověď na otázku č. 2) a syntaktickým paralelismem – opakování stejné nebo podobné syntaktické konstrukce („*Olda bude Filipův táta! Olda je Filipův táta a bude dělat to, co tátové se svými syny dělají...*“).

5) Odpověď na tuto otázku není jednoznačná. Jde o současnou autorku používající aktuální slovní zásobu, interpretace studentů však mohou být individuální a rozdílné. Otázka je otevřena diskusi.

6) Otázka nabízí prostor pro diskusi, interpretace může být opět rozmanitá.

Slohová část:

1)

Ahoj rodiče,
tak jak bylo na horách? doufám, že se vám nic nestalo a/, že jste to přežili zdravý a nic jste si nezlomily. Prosím, potřeboval bych (prosím) ty mé sešity a učebnice, abych se tady mohl učit do školi. (a) jak to se mnou vypadá ,/? jak dlouho tady budu? už bych chtěl být doma. Je to tady bezva, ale není tady volnost. Už nekouřím přes týden a zatím mi no nechíbí ,/. to je super, né ,/? ze se asi tady vodnaučim kouřit.

Asi za dva týdny bych mohl mít dovolenku a na_to se_těším nejvíc ,/- až budu doma.

Doufam, že mě tam budete chtít. Zatím se tady snažím a doufam, ze mi to vydrží.

Pozdravujte Mateje a rad bych vas vyděl, i babičku. Ta prej se tady taky může zastavit a potěšilo by ně to.

zatím pá pa.

(Tereza Boučková: Rok kohouta)

3) Dopis by se měl skládat z oslovení, sdělení, rozloučení a podpisu či jména odesílatele.

Dále také může obsahovat datum a místo, kde byl napsán, kontaktní údaje...

Dopisy dělíme na úřední (formální) a osobní (neformální).

Vypracování úloh č. 2 a 4 posuzujeme individuálně.

INTERPRETACE TEXTU

Druhou část pracovních listů tvoří pět archů vztahujících se k pěti knihám Terezy Boučkové (*Indiánský běh*, *Křepelice*, *Když milujete muže*, *Krákorám* a *Rok kohouta*). Každý arch se skládá ze tří až čtyř úryvků textů z dané knihy a vztahuje se k tématu rodiny.

Pracovní listy mohou sloužit jako pojítko mezi literární výchovou a rodinnou výchovou, přičemž nezůstane opomenuto také procvičení vyjadřovacích schopností žáků a umění reagovat na příspěvky spolužáků. Důležitým prvkem je také nenásilné seznámení se s rukopisem Terezy Boučkové a s tématy, která se objevují v jejích knihách.

Úkolem žáků je přečtení si daných úryvků, k čemuž jim bude na začátku vyčleněn potřebný časový úsek, v němž si také mohou vypisovat poznámky, které je k danému tématu napadnou, a poté bude následovat samotná diskuze. Ta se může skládat ze dvou částí. Nejprve půjde o samotnou analýzu textu, kdy se žáci budou snažit interpretovat text tak, jak si jej vyložili. Jelikož jde o výňatky z knihy a žáci tudíž neznají další okolnosti předcházející a následující úryvkům, mohou být jejich interpretace různé. Druhou část diskuze tvoří vlastní názory a zkušenosti žáků s danou problematikou a jejich připomínky k tématu.

Tato část pracovních listů nemá jediné správné řešení, neboť žádná interpretace není chybná. Žáci si sice utvoří na ukázky textu nejprve vlastní náhled, avšak jiné pohledy spolužáků pro ně mohou být přínosné a vést je k objektivnějšímu zhodnocení situace znázorněné v jednotlivých příspěvcích.

Následující stručné poznámky mohou být nápomocny ve vyhledávání základních pilířů diskuze k daným úryvkům knih. Návrhy směřování diskuze jsou pouze orientační, každé další nápady jsou vítány. Rovněž dramatické znázornění scének inspirovaných ukázkami mohou být pro žáky příjemným zpestřením hodiny.

Indiánský běh

Text 1.

Jestli to běhání po porodnici k něčemu bylo, tak leda, že se zadýchala. Se mnou to nehnulo. Nechtělo se mi z teploučkého břicha a bylo mi úplně jedno, že Alfa chce stihnout premiéru. Poprvé jsem se rozplakala právě toho dne a bylo nad čím. Radost jsem nepřinesla. Znáte ten vtíp? Indián má tři děti. První, syn, se jmenuje Sluneční Paprsek, druhá, dcera, Bílá Luna. A jakpak se jmenuje to třetí? Prasklá guma.

Text 2.

A Marie se zeptala: „Nemá krhavé oči?“ Podívala jsem se na Lunu, která seděla na posteli a tupě zírala neurčitým směrem. Krhavé oči měla.

„Není taková divná?“ dále telefonicky vyzvíдалa Lunina kamarádka. Divná byla.

„Zeptej se jí, jestli jí něco není.“ Na mou otázku zachraptěla něco nesrozumitelného.

Vypadala ožrale.

„Podívej se jí do kabelky!“ Měla tam prázdnou tubu od algeny. To mě vylekalo. Vzala jsem tubu a mávala jí Luně před očima, strkala do ní a křičela, jestli to snědla. Vychýlila se vlevo, hlava se jí překulila na záda a zhroutila se do postele. Houkala sanitka.

Text 3.

V křesle sedí děda. Usmívá se, ale v obličejí má únavu. Pečuje o pomatenu babičku. Ta sedí vedle něho. Před nedávnem se u ní začala projevovat hrozná nemoc stáří. Ztratila rozum. A zatímco tělo je nedotčené, jak jen lze v sedmdesáti šesti letech, duše se převrací v křečovitéch záchvatech strašných představ a babička ve dne v noci pláče, hledá své děti, motá uzlíčky ze všeho, co jí přijde pod ruku, žárlí na Alfu, svou dceru, že je dědovou novou ženou... Stokrát denně se nás ptá, kdo jsme, kde je její maminka, chce k ní domů a pláče a pláče a celé noci chodí po bytě a hledá, neví co, a je to tak strašně smutné. Tak k nevydržení. Někdy se ráno usměje a je taková, jaká bývala celý život – hodná a veselá a trvá to jen takovou chvíli, abychom ještě víc jejího osudu litovali.

Text 4.

Jediný zádrhel našeho vztahu byl v tom, že jeho maminka se nedokázala vyrovnat s představou, že ztrácí svého milovaného syna inženýra a že jí ho navíc bere rozvedená uklízečka, která mu určitě nebude dělat husté polívky a zavařovat pro něj dýně. (...) Dala jsem mu ultimátum: buď maminka, nebo já.

Text 1.

Žáci se zamyslí nad tím, kdo je vypravěčem textu (= nenarozené miminko). Je zde také nastíněna problematika plánovaného nebo naopak neplánovaného početí. Diskuze by se tedy měla ubírat k otázce, zda má či nemá neplánované těhotenství vliv na nenarozené dítě a pokud ano, tak jaký. Žáci také dále mohou zvážit, jaký je ideální počet dětí a jak zabránit tomu, aby nedošlo k nechtěnému početí. Dále se nabízí prostor pro diskuzi nad tím, jaké jsou možnosti, pokud se nachází žena ve stádiu těhotenství, kdy již není možný potrat, a rozhodne se dítě porodit, ale nenechat si je.

Text 2.

Text znázorňuje situaci, kdy se mladá dívka rozhodne ukončit svůj život spolykáním nadměrného množství prášků. Žáci mohou odhadnout důvody, které ji k tomu vedly. Po zvážení jednotlivých možností může učitel žákům objasnit, že v knize je jako důvod dívčina činu uvedeno špatné vysvědčení, což je pro žáky blízké téma. Mohou se snažit hledat jiná řešení, jaká by mohla dívka podniknout (Linka bezpečí, výchovný poradce, psycholog, rozhovor s učitelem, rodiči apod.) Diskuze může být doplněna základy první pomoci a radami, jak se chovat, pokud se některý z žáků ocitne v podobné situaci coby svědek.

Text 3.

Třetí text je zaměřen na problematiku stáří a potíží s ním spojených. Žáci mohou analyzovat nemoci, které postihují starší lidi. Mohou také zvážit klady a zápory domovů důchodců a domácí péče rodiny o seniory. Vhodné by mohlo být také připomenutí základních pravidel slušného chování vůči starším lidem (uvolnění místa v MHD, pomoc s nákupem, zdvořilost...). Žáci mohou nastínit, jak by podle nich vypadalo ideální stáří.

Text 4.

Text mapuje těžkou situaci rodičů (a to zejména matek), od nichž odcházejí dospělí potomci. Žáci se mohou pokusit vysvětlit, co je to „syndrom opuštěného hnízda“, diskutovat nad ideálním věkem pro odchod od rodičů a osamostatnění se. Rovněž se nabízí otázka vlivu rodičů na potomky při výběru životního partnera. Text může vyvolat diskuzi o předsudcích vůči jednotlivým povoláním a opakovanému manželství.

Křepelice

Text 1.

Byl nebyl jeden Jiří. Z Jiřího děťátko, děťátko v Haně, na ulici, po dlaždičkách opouští je Jiří navždy. (...)

Hana brečela. Nemohla vydržet sama se sebou. Chtěla vyskočit z okna, na ulici, na chodnících viděla muže a ženy, jak si mačkají ruce v milostné touze, jak společně vezou kočárek... Tolik se jí chtělo to udělat, vyskočit, zabít se. Ale odkud? Nejvyšší okno v jejich domě je tak proklatě nízko!

Text 2.

Byla jednou jedna Hana. S tou Hanou klavírista, instalatér, chirurg.

Ona miluje své dítě a ví, že Janek nikdy nepotká cizího strýčka v trenýrkách, ve vypůjčených papučích, ehm, ehm, nervózního cizího strýčka v jejím županu.

Hana bude přicházet a odcházet. Bude se milovat v ředitelnách, hotelích, ve vypůjčených bytech. Bude trhat kanape podle potřeby. Je v tomhle oboru profesionál.

Text 3.

Něco mi to připomíná, říká si Hana. Ale co?

Ježíšikriste! Vždyť ji oba ujišťovali, že je Oldřich neplodný!

Ježíšikriste! Vždyť je jí už třicet osm let.

Nechat. Nenechat. Nechat. Nenechat. Nechat. Nenechat. Neřít. Řít. Neřít. Když nenechat – řít? Když nechat... Nechat? Určitě nechat! Je jí třicet osm let. Když nebude mít druhé dítě teď, nebude ho mít už nikdy. Teď.

Text 4.

„Já jsem tak šťastnej, že mám dítě! Že ho mám právě s tebou!“

Olda za ní přišel s kyticí, bonboniérou a prstýnkem.

„Vezmu si tě! I s Jankem! Já nejsem Jiří! Budeme rodina!“

Mrknul na hodinky. Všiml si, že si všimla a řekl omluvně: „Jsem v čistírně...“ (...)

„Hano,“ zavolal na ni, „není ti něco? Nebolí tě to?“

Řekla mu: „Já si tě nevezmu.“

„Proč?“ zeptal se a přehodil si kožich z jedné ruky do druhé, „vždyť jsi mi říkala, že už nechceš bejt za maminku i za tatínka...?“

„Nechci.“

Text 1.

Text zobrazuje událost, kdy otec odchází od rodiny ještě před tím, než se potomek narodí a těžkou situaci opuštěné ženy. Jelikož v textu není uveden důvod mužova odchodu, mohou žáci vymýšlet různé scénáře, jak k tomu mohlo dojít. Je zde nastíněno také téma sebevraždy, žáci by se tedy mohli pokusit hledat různá východiska z problému. Téma matky - samoživitelky a rozvrácených rodin nabízí široký prostor pro diskuzi.

Text 2.

Text znázorňuje téma častého střídání sexuálních partnerů a jeho vliv na malé dítě. Součástí diskuze může být také problematika pohlavních nemocí a zásady bezpečného sexuálního chování. Žáci se také mohou zamyslet nad tím, co by mohlo vést opuštěnou matku malého dítěte k takovému jednání.

Text 3.

Úryvek z knihy zachycuje hrdinčino zjištění, že je těhotná. Poukazuje zde také na svůj vyšší věk, což může být tématem pro diskuzi. Kdy je nejvhodnější věk pro založení rodiny? Proč žena váhá, zda si dítě nechat?

Text 4.

Čtvrtý text může být pro žáky matoucí, protože je zde důležitý kontext. Muž nabízí ženě manželství a spoluúčast na výchově syna, žena nečekaně odmítá. Žáci mohou diskutovat nad tím, jaké důvody ženu vedly k tomuto rozhodnutí. V textu je ukryto také téma nevěry (muž musí pospíchat domů za manželkou). Žáci mohou vymyslet řešení, jak co nejlépe a nejšetrněji přiznat nevěru.

Když milujete muže

Text 1.

Při první návštěvě jsme se na sebe jenom dívali. A plakali jsme. Patnáct minut. Pláče, mlčení. Odváděli ho a můj muž mi řekl: Děkuju, děkuju ti, vím, co jsi pro mě udělala. Směla jsem mu dát cigarety a peníze, málem jsem na to zapoměla. Byla jsem jako omámená. Byla jsem tak plná lásky, tak! Tak.

Odváděli ho. Začala jsem pískat blues, strážný strhnul samopal a namířil na mě, hlasitě, na celé kolo jsem se rozesmála.

Proč mě nezavřete s ním?! Já vím totéž co on a nevím taky tolik!

/Nemohla jsem se tě ani dotknout, bylo mezi námi sklo, mříže. A všechno, co jsem ti chtěla říct. Je promlčené./

Text 2.

Přišel k nám, řekl, že by se mnou rád mluvil. Nějaký člověk, neznala jsem ho. (...)

Váš muž na Slovensko neodjel. Váš muž má milenku, řekl mi ten neznámý člověk. Kdyby vás to zajímalo, tak jsou ve Valdštejnské číslo tři. Auto má na náměstí... (...)

Tak vy nám jenom závidíte šťastný manželství?!

Vyhodila jsem ho. Šla koupit ty kalhoty. Cestou domů, vlastně to nebylo cestou, bylo to úplně mimo můj směr. Vlastně jsem tam jít musela. Na náměstí stál fiátek. /Já... Do domu jsem nešla. Ani jsem nemohla. Ochromilo mě to. Najednou jsem se nemohla pohnout, nadechnout... Já.../

Text 3.

To ticho. Nikdy jsem si nepotřebovala s někým povídat, stačilo mi pár slov, zvuk kroků, zakašlání, stačilo cítit, že.

Janka jsem ráno vypravila na gymnázium, ani to nechtěl, vždycky byl samostatný. Ticho.

Pouštěla jsem rádio, televizi, zpívala jsem si. Hlasy z chodby jsem poslouchala, pořád bylo ticho.

Máš přece syna, jiné jsou na tom hůř! Mluvila jsem sama k sobě, nahlas jsem mluvila.

S jeho oblíbeným jídlem jsem mluvila. S kravatou, co doma zapoměl.

Říkala jsem si: Mysli, že umřel, tolik ti ublížil, pro tebe umřel! /Bože, jsem ráda, že žiješ./

Text 1.

Situace se odehrává ve vězení, kde dojde ke krátkému setkání dvou odloučených manželů. Žáci se mohou zamyslet nad tématem vězení a spravedlivou výškou trestů odsouzených, mohou pátrat po příčinách mužova uvěznění. Žáci se mohou pokusit vcítit do dvou hlavních aktérů. Diskuzi může rozvířit téma amnestie.

Text 2.

Text poukazuje na téma nevěry a jejího zjištění. Žáci se mohou zamyslet nad tím, zda uvěřit udání neznámého člověka a zda je vhodné svému blízkému věřit, nebo podezření raději prověřit. Nabízí se diskuze nad tím, zda by nevěra měla být koncem vztahu nebo jestli dát člověku druhou šanci.

Text 3.

Žena v ukázce prožívá pocity samoty, zklamání po odchodu partnera. Diskuze může být směřována k námětům, jak se chovat v dané situaci, abychom přišli na jiné myšlenky a zda vyhledat nějakou odbornou pomoc. Žáci mohou také diskutovat, zda je vhodnější věci připomínající nám bývalé partnery vyhodit, nebo si je nechat. Ukázka také poukazuje na to, že ženě zůstal syn, vhodné je tedy srovnání situace po rozchodu, pokud bývalí partneři mají nebo naopak nemají potomky.

Krákorám

Text 1.

Žádost o rozvod podá Marínka, protože to bude vhodnější. Ona si vezme byt i s jeho rodiči, on auto i s potahy.

Děti zůstanou jí, přestože jsou jeho. On na ně bude platit výživné, částku ve srovnání s podobnými částkami vysokou a nikdy se neopozdí, nikdy nevynechá. Odstěhuje se ještě dnes, pro stůl si pošle ještě dnes, klavír se mu nikam nevejde.

Jak tak konstruktivně navrhoval, Marínka kývala hlavou. Než si stačila uvědomit, že souhlasí, než se vzpamatovala, byli Olek i jeho stůl navždy pryč.

Text 2.

Jmenuji se Manuela a jsem manželka policejního inspektora Mojžíra Abcdefgh, který je tak tajný, že mám úředně zakázáno o něm psát.

Máme spolu tři děti: Jednoho černocho, jednoho bělocha a jedno kakao.

Dva chlapce jsme zplodili administrativně, třetího po absolvování rychlokurzu střelby z palných zbraní, fyzicky. Vdala jsem se z lásky, jsem jenom žena.

Text 3.

Zatímco Mojžíř po práci odpočíval, já jsem večer hledala klidný a vyvážený způsob spolupráce s našimi školou povinnými chlapci, z něhož vyjde úhledně napsaný a správně vyřešený domácí úkol.

Skupiny psychologů vyvinuly množství postupů, ale mně se osvědčil jenom jeden, který skupiny psychologů ještě nevyvinuly: Nářez.

Text 1.

Text řeší problematiku rozvodu a kroky s ním spojenými. Jak by měli partneři postupovat, pokud se chtějí rozvést? Jaké by bylo nejvhodnější řešení, aby rozvodem netrpěly děti? Žáci mohou diskutovat o významu manželství, zda je vhodnější žít „na psí knížku“. Nabízí se také diskuze nad tím, zda je vhodné navštívit manželské poradny a jaké kroky (i preventivní) mohou manželé ještě podstoupit, aby zachránili manželství.

Text 2.

Text zobrazuje téma adopce dětí. Žáci mohou vyjádřit svůj názor na tuto problematiku a uvažovat nad tím, co rodiče k adopci vede. Žáci se mohou zamyslet nad dětskými domovy a kojeneckými ústavami. Dále se zde také objevuje tematika jiného etnika, pro diskusi se tedy nabízí téma rasismu.

Text 3.

Text se zabývá rolí rodiče při plnění domácích úkolů. Měli by rodiče dětem pomáhat? Jak přimět potomky k tomu, aby plnili své úkoly? Žáci mohou také diskutovat nad trestáním dětí za neplnění povinností a o tom, jaké druhy trestů jsou za jednotlivá provinění nejvhodnější. Diskuze také může směřovat k tématu domácího násilí páchaného na dětech nebo naopak mohou žáci komentovat volný styl výchovy, kdy rodič o dítě neprojevuje téměř žádný zájem. Společně mohou dojít k závěrům, jaký způsob výchovy je ideální.

Rok kohouta

Text 1.

Lukáš měl být na tréninku. Taky měl vrátit walkman, přestože s obvyklými vzlyky tvrdil, že ho neodnesl. Na tréninku nebyl – ověřila jsem si to opět přímo u trenéra.

Když jsem byla v tom nepříjemném špiclovském telefonování, zavolala jsem i učitelce ze školy, z učňáku. Dověděla jsem se, že má neomluvené hodiny, problém s rozmláceným autem. Na praxi místo zedničky (Lukášův oblíbený výraz pro nicnedělání) házeli s kluky šutry na zaparkovaný vrak v areálu učiliště a jeho majitel chce škodu řešit. Už v prvním čtvrtletí bude mít trojku z chování.

Přišel z virtuálního tréninku v noci, umouněný, s očima červenýma, pročouzený.

Na fotbale byl, do školy chodí, s vrakem nic. Přinesl walkman. Zahučel do postele...

Text 2.

Na manželku se mluví vlídně jen u Krobiánky, jen ve společnosti – jak je Marek ve společnosti výřečný, jak je vstřícný, jak všem dělá jen a jen radost, jak každou otázku slyší a rád na ni odpoví, jak je galantní a vtipný a hrozně moc citlivý. A já se ho na něco zeptám a buď mlčí, protože mě vůbec neslyšel (neslyšel mě, protože mě nebere na vědomí), anebo mi odpoví holou větou. To mi musí jako domácímu inventáři ve formě manželky stačit, ne?

Myslela jsem, že spolu komunikujeme. Aspoň my dva. Ale dobře, nebudeme spolu mluvit. Buď budeme vyšetřovat, anebo mlčet. Anebo si budeme odsekávat v holých větvích.

Text 3.

„Obžaloba mladistvého Lukáše..., který v přesně nezjištěné době nejméně od 17. 7. 2005 do listopadu 2005 opakovaně v mnoha případech a na různých místech v katastru obce..., okres... vykonal pohlavní styk na nezletilé Evě..., ačkoli věděl, že dosud nedosáhla 15. roku věku, přičemž nezletilá...“

Tak Lukáš věděl, že Evě ještě není patnáct. A ona co? Ona to nevěděla? Nevěděla, že je ještě pod zákonem? Proč se v paragrafech o pohlavním zneužití nebere v úvahu i přístup holky – když souložila dobrovolně ze svého rozhodnutí a myslím, dokonce jsem si jistá, že i z hlavní iniciativy? Proč taky nenese odpovědnost?

Eva u výslechu uvedla, že se Lukáše vždy před stykem ptala, jestli má ochranu a on řekl, že jo.

Text 1.

Text obsahuje hned několik problémů vhodných pro diskuzi. Zobrazuje vztah rodiče a problémového dítěte, které chodí za školu, lže rodičům, krade, ničí cizí majetek a odmítá za to nést zodpovědnost. Žáci mohou vymýšlet opatření a tresty, které motivují problémové dítě ke snaze o nápravu. Dále také mohou diskutovat nad tím, kdy dítě umístit do nápravného zařízení.

Text 2.

Text mapuje manželskou krizi, která není na první pohled patrná. Žáci mohou rozšířit téma o to, jak rozdílně se lidé chovají doma a na veřejnosti. Vhodné je také hledání řešení krize a snaha určit, jak mohlo ke krizi dojít, jaké jsou její příčiny.

Text 3.

Ukázka nám přibližuje komplikovanou situaci rodiče, jehož dospívající dítě se dopustí sexu s nezletilou osobou, které končí otěhotněním. V diskuzi žáci mohou zvážit, jaký je podíl obou aktérů a zda je vina pouze na jedné straně. Téma mladého rodičovství a časného otěhotnění rovněž nabízí prostor pro diskuzi. Nabízí se také debata, jak se nejlépe chránit před otěhotněním.

8 ZÁVĚR

Cílem práce byla analýza vybraných próz Terezy Boučkové a hledání vhodných východisek pro jejich uplatnění ve výuce na druhém stupni základních škol. Přihlíželi jsme k tomu, že knihy jsou primárně určeny starším čtenářům, a snažili jsme se hledat vhodná témata a úryvky, které by oslovily svou tematikou i mladší generaci.

V úvodní části práce jsme přiblížili autorčin život, rodinné zázemí, problémy se vzděláváním, politickou situaci v naší zemi ve druhé polovině 20. století a také kulturní činnost disidentů. Životopis je prokládán autorčinými autentickými výroky z několika televizních i časopiseckých rozhovorů, které doplňují biografická fakta. Autobiografické prvky v jednotlivých prózách, jež dokreslují autorčin životopis nastíněný v této kapitole, jsme následně nabídli žákům v části věnované možnostem využití daných textů ve výuce. Prostřednictvím dějové linie knih tedy můžeme doplnit informace týkající se života Terezy Boučkové.

Narozdíl od diplomové práce Jany Behančové¹⁵⁰, která je zaměřena více interpretačně, se tato práce soustředila zejména na oborovou didaktiku. Stěžejní částí se staly pracovní listy, které mohou nenásilnou formou přiblížit autorčino dílo i žákům druhého stupně základních škol v hodinách českého jazyka a literatury, kde není Tereza Boučková a její dílo běžnou součástí učiva. Nabídli jsme způsoby využití jednotlivých textů a rozšířili je o další možnosti přiblížení autorčiny tvorby v podobě filmů či divadelní inscenace.

Pracovní listy jsou vhodné k zařazení jak do hodin českého jazyka a literatury, tak rodinné či občanské výchovy a okrajově také dějepisu.

V poslední části práce, která je zaměřená na mluvnická, literární a slohová cvičení, jsme vybrali úryvky textů z knih Terezy Boučkové vhodné pro běžná jazyková procvičování v hodinách českého jazyka a literatury. Nechybí zde potřebné instrukce pro učitele k zadání a vyhodnocování těchto úloh.

---

¹⁵⁰ BEHANCOVÁ, Jana. *Motiv rodiny v díle Terezy Boučkové* (diplomová práce). Olomouc: 2012.

9 POUŽITÁ LITERATURA

Prameny

BOUČKOVÁ, Tereza. *Indiánský běh. Křepelice. Když milujete muže. Krákorám*. 1. vyd. Praha: Knižní klub, 1999. 224 s. ISBN 80-242-0049-X.

BOUČKOVÁ, Tereza. *Když milujete muže*. 1. vyd. Ostrava: Středoevropské nakladatelství, 1995. 80 s. ISBN 80-902048-2-1.

BOUČKOVÁ, Tereza. *Krákorám*. 1. vyd. Praha: Hynek, 1998. 80 s. ISBN 80-86202-04-6.

BOUČKOVÁ, Tereza. *Rok kohouta*. 1. vyd. Praha: Odeon, 2008. 336 s.

ISBN 978-80-207-1263-9

Literatura

A) Monografie

BEHANCOVÁ, Jana. *Motiv rodiny v díle Terezy Boučkové* (diplomová práce). Olomouc, 2012.

JANOŠEK, Pavel a kol. *Slovník českých spisovatelů od roku 1945*. 1. vyd. Praha: Brána, 1995. 487 s. ISBN 80-7243-040-8.

KOHOUT, Pavel. *Kde je zakopán pes*. 5. vyd. Praha: Paseka, 2002. 456 s.

ISBN 80-7185-522-7.

KOSATÍK, Pavel. *Fenomén Kohout*. 1. vyd. Praha: Paseka, 2001. 432 s.

ISBN 80-7185-372-0.

MACHALA, Lubomír. *Literární bludiště*. 1. vyd. Praha: Brána, 2001. 256 s.

ISBN 80-7243-139-0.

MENCLOVÁ, Věra a kol. *Slovník českých spisovatelů*. 1. vyd. Praha: Libri, 2000. 743 s.

ISBN 80-7277-007-1.

ŠŤASTNÝ, Radko. *Čeští spisovatelé deseti století*. 1. vyd. Praha: HQ Kontakt, 2001.

503 s. ISBN 80-903071-0-8.

B) Internetové zdroje

BRAUNOVÁ, Dana. *Spisovatelka Tereza Boučková: S tátou neúčtuju*. In: Novinky.cz [online]. 23. 12. 2009 [cit. 2013-04-01]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zena/styl/187607-spisovatelka-tereza-bouckova-s-tatouneuctuju.html>.

HIMIČ, Dan. *Osudová žena Jitka: S Havlom mali vraj spojené karmy*. In: Život.sk [online]. 2011 [cit. 2013-04-14]. Dostupné z: <http://zivot.azet.sk/clanok/10545/osudova-zena-jitka-s-havlom-mali-vraj-spojene-karmy.html>

HORÁČKOVÁ, Alice. *Velká láska Václava Havla: psychoterapeutka Jitka Vodňanská*. In: OnaDnes.cz. [online]. 18. 2. 20013 [cit. 2013-04-14]. Dostupné z: http://ona.idnes.cz/jitka-vodnanska-velka-laska-vaclava-havla-fle-/spolecnost.aspx?c=A130211_140926_spolecnost_jup.

PECHÁČKOVÁ, Marcela. *Marnost dvaceti let – rozhovor s Terezou Boučkovou*. In: AZ RODINA.cz [online]. 28. 8. 2008 [cit. 2013-04-01]. Dostupné z: <http://www.azrodina.cz/2593-marnost-dvaceti-let-rozhovor-s-terezou-bouckovou>.

Posezení s Janem Burianem a Terezou Boučkovou. In: ivysílání [online]. 19. 10. 2012 [cit. 2013-04-04]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1024361250-posezeni-s-janem-burianem/>.

Tereza Boučková. In: BROŽOVÁ, Věra. *Slovník české literatury po roce 1945* [online]. 1998, 2008 [cit. 2013-04-01]. Dostupné z: <http://www.slovníkceskeliteratury.cz/showContent.jsp?docId=677>.

Tereza Boučková. In: Wikipedie: Otevřená encyklopedie [online]. 2001 [cit. 2013-04-04]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Tereza_Bou%C4%8Dkov%C3%A1.

Ženy Charty 77: Tereza Boučková. ivysílání [online]. 12. 12. 2011 [cit. 2013-04-01]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10114412382-zeny-charty-77/206562264000002/>.

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Eva Máchová
Katedra:	Katedra českého jazyka a literatury
Vedoucí práce:	Mgr. Kateřina Ďoubalová, Ph.D.
Rok obhajoby:	2013

NÁZEV PRÁCE:	Možnosti interpretace textů Terezy Boučkové ve výuce českého jazyka a literatury na 2. stupni ZŠ.
Název v angličtině:	Possibilities of Interpretation of Texts by Tereza Boučková in the Lessons of Czech Language and Literature at Secondary School.
Anotace práce:	Bakalářská práce se zabývá analýzou rodinné tematiky v prózách Terezy Boučkové a možnosti jejího využití v hodinách českého jazyka a literatury. Důležitou součástí práce jsou pracovní listy určené pro žáky 2. stupně základních škol, které jsou zaměřeny zejména na interpretaci textů.
Klíčová slova:	Tereza Boučková, interpretace textů, téma rodiny, pracovní listy pro žáky 2. stupně ZŠ
Anotace v angličtině:	The bachelor thesis deals with the analysis of family theme in prose by Tereza Boučková and the possibilities of its application to the lessons of Czech language and literature. The important part of the thesis are worksheets dedicated to secondary school pupils which are particularly focused on the interpretation of texts.
Klíčová slova v angličtině:	Tereza Boučková, interpretation of texts, topic of family, worksheets for secondary school students
Přílohy vázané v práci:	-
Rozsah práce:	84 stran
Jazyk práce:	Čeština